

“...ถึงหลายสิ่งปวงที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้
คือความพยายามร่วมกัน
ของชุมชนนักปฏิบัติที่มีหัวใจรักการอ่าน
และอยากเห็นหนังสือกระจายไปถึงมือเด็กและเยาวชน
โดยผ่านวิธีการร่วมคิดร่วมเสนอ สร้างสรรค์
นโยบายและมาตรการที่เห็นว่ามีเหมาะสม
โดยทุกๆ ความเห็น
ล้วนมีคุณค่าอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน...”

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้
สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
999/9 อาคารสำนักงานเป็นทรีลีแวลด์ ชั้น 17 ถนนพหลโยธิน 1
เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
โทรศัพท์ 0 2264 5963-65 โทรสาร 0 264 5966
ส่วนบริการ : อุทยานการเรียนรู้ ชั้น 8 Dazzle Zone ศูนย์การค้าเป็นทรีลีแวลด์
โทรศัพท์ 0 2257 4300 www.tkpark.or.th

TK FORUM ทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อเสนอแนะการอ่านจากชุมชนนักปฏิบัติ

TK Forum

ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนประสบการณ์
ข้อเสนอแนะนโยบายการอ่านจากชุมชนนักปฏิบัติ

พิมพ์ครั้งแรก : ตุลาคม 2552

จำนวนพิมพ์ : 1,000 เล่ม

ISBN 978-616-7197-30-2

ที่ปรึกษา : ดร.ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล
บรรณาธิการ : วัฒนชัย วินิจจะกุล
กองบรรณาธิการ : รินศิริ ทองคำ
จอมขวัญ ขวัญยี่น
นันทนา เจริญภักดี
จิรพล พุ่มผล
ปก/รูปเล่ม : วัฒนสินธุ์ สุวรรตนาพันธ์
พิมพ์ที่ : บริษัท ที คิว พี จำกัด
โทร. 0 2212 5944

จัดทำโดย

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
999/9 อาคารสำนักงานเซ็นทรัลเวิลด์ ชั้น 17 ถนนพระราม 1
เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

โทรศัพท์ 0 2264 5963-65 โทรสาร 0 264 5966

ส่วนบริการ : อุทยานการเรียนรู้ ชั้น 8 Dazzle Zone ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์

โทรศัพท์ 0 2257 4300 www.tkpark.or.th

คำนำ

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ ในฐานะที่เป็นหนึ่งใน 32 องค์กร “เครือข่ายหนังสือเพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว” ได้มีโอกาสเข้าร่วมเสวนา “สานฝัน ปั่นพลังความคิด : หนังสือเพื่อเด็ก เยาวชนและครอบครัว” เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2551 ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อสรุปกิจกรรมที่ผ่านมาในเรื่องหนังสือและการอ่าน ข้อเสนอแนะยุทธศาสตร์หนังสือถึงมือเด็ก และการเชื่อมประสานองค์กรต่างๆ ในการขับเคลื่อนงาน

ในส่วนของ “ยุทธศาสตร์หนังสือถึงมือเด็ก” มีข้อสรุปมาจากการระดมความคิดตั้งแต่วันที่ 11 กรกฎาคม 2549 ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ย่อย 4 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การกระจายหนังสือให้เข้าถึงเด็ก ยุทธศาสตร์การรณรงค์ให้เกิดความต้องการและพฤติกรรมการอ่าน ยุทธศาสตร์ส่งเสริมให้หนังสือมีคุณภาพและราคาเหมาะสม ยุทธศาสตร์ปกป้องเด็กจากสื่อที่เป็นภัยและขจัดอุปสรรคต่อการอ่านของเด็ก

เนื้อหาสาระในยุทธศาสตร์ดังกล่าวถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ที่ยังต้องทำความเข้าใจ แต่หลังจากเข้าร่วมพูดคุยกับเครือข่ายหนังสือเพื่อเด็กฯ เมื่อปลายปี 2551 ครั้งนั้น

ก็มีการประชุมร่วมกันอีก 2-3 ครั้ง เพื่อที่จะผลักดันกิจกรรมตามแนวทางยุทธศาสตร์แต่ละด้าน

อาจเป็นเพราะองค์กรที่เข้าร่วมประชุมล้วนแล้วแต่เป็นองค์กรที่ทำงานกิจกรรมทางสังคม ซึ่งกระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ข้อเสนอในการขับเคลื่อนจึงมีความหลากหลายและสะท้อนออกมาจากประสบการณ์การทำงานของแต่ละองค์กร และมักจะเสนอรูปแบบหรือลักษณะกิจกรรมตามแต่ละองค์กรคุ้นเคย ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่แต่ละแห่ง

อย่างไรก็ดี บรรยากาศของการยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิดที่เกิดขึ้นในระหว่างการประชุมแลกเปลี่ยนพูดคุย ผนวกกับการได้รับฟังคำบอกเล่าถึงบทเรียนประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติและลงมือทำจริง ๆ ไม่เพียงทำให้ดอกไม้มีมิตรภาพผลิบานงอกงามอย่างรวดเร็วในหมู่ผู้ร่วมประชุมเท่านั้น แต่ยังเสมือนการได้เติมเต็มกำลังใจให้กันและกัน และรู้สึกอยากบอกเล่าสิ่งที่ได้ยินมาให้กับผู้อื่นได้รับรู้ด้วย

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ จึงเห็นว่าน่าจะรวบรวมประสบการณ์และถอดบทเรียนความรู้จากการทำงานขององค์กรนักกิจกรรมทางสังคมเหล่านี้ โดยการดึงเอาความรู้ที่แฝงอยู่กับตัวคนทำงานออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อที่จะนำไปใช้ศึกษาเป็นแนวทางการทำงานแก่ผู้อื่น นอกจากนั้นเพื่อให้วิธีการทำงานอย่างสร้างสรรค์ของคนทำงานมิได้เกิดขึ้นเพียงบางจุดบางแห่ง แต่สามารถแผ่กระจายไปในวงกว้าง

หากได้รับการสนับสนุนโดยภาครัฐ จึงนำที่จะยกระดับกิจกรรมโครงการจากนักปฏิบัติไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบาย ซึ่งจะส่งผลสะท้อนและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้กว้างขวางกว่า

ทั้งหมดนี้คือที่มาของการจัดเวทีสาธารณะ TK Forum 2009 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกระบวนการจัดการความรู้กว่า 30 องค์กร ถึงแม้ว่าความรู้ที่ถ่ายทอดและนำมาสังเคราะห์จาก 3 เวที รวม 6 วันเต็ม จะยังไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็น “แนวปฏิบัติที่ดี” หรือ Best Practice ตามที่ตั้งใจไว้แต่แรก และการต่อยอดความคิดจากนักปฏิบัติสู่ข้อเสนอเชิงนโยบาย ส่วนใหญ่จะยังคงเป็นมาตรการและกิจกรรมก็ตาม แต่ทั้งหลายทั้งปวงที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้คือความพยายามร่วมกันของชุมชนนักปฏิบัติที่มีหัวใจรักการอ่าน และอยากเห็นหนังสือกระจายไปถึงมือเด็กและเยาวชน โดยผ่านวิธีการร่วมคิดร่วมเสนอ สร้างสรรค์นโยบายและมาตรการที่เห็นว่ามีเหมาะสม โดยทุกๆ ความเห็นล้วนมีคุณค่าอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ในส่วนท้ายของหนังสือ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ได้จัดกลุ่มข้อเสนอที่มาจากเวทีระดมความคิดเห็นทั้ง 3 ครั้ง โดยแบ่งเป็นข้อเสนอระยะสั้น (1-2 ปี) ข้อเสนอระยะกลาง (3-5 ปี) และข้อเสนอระยะยาว (6-10 ปี) ซึ่งจะนำมาใช้เป็นข้อมูลและโจทย์ตั้งต้นสำหรับการเปิดเวทีระดมความคิดครั้งที่ 4 ในวันที่ 16 ตุลาคม 2552 ซึ่งเป็นครั้งสุดท้ายของปี เพื่อที่จะกำหนดจังหวะก้าวขององค์กรภาคีเครือข่ายในการทำงานติดตามและผลักดันนโยบายการอ่านต่อไป ข้อมูลที่ปรากฏในส่วนนี้จึงอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้อีก

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้หวังว่าการระดมความคิดร่วมกันระหว่างองค์กรภาคีด้านหนังสือและการส่งเสริมการอ่านตลอดทั้งปีนี้จะสามารถนำเสนอมาตรการและนโยบายด้านการอ่านออกมาดังที่ปรากฏ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางกรอบแนวทางที่สอดคล้องกับการที่รัฐบาลประกาศให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ และประกาศให้ปี พ.ศ.2552-2561 เป็นทศวรรษการอ่าน รวมทั้งจะเปิดมิติใหม่ของความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ในการร่วมมือกันผลักดันประเทศไทยก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

สารบัญ

คำนำ	3
เวทีสาธารณะเพื่อผลักดันนโยบายการอ่าน (TK Forum)	9
การถอดบทเรียนและการจัดการความรู้	19
แนวปฏิบัติที่ดีจากการจัดการความรู้	45
ในเวที TK Forum	
ข้อเสนอนโยบายการอ่าน	85
ภาคผนวก	99

บทที่ 1

เวทีสาธารณะ
เพื่อผลักดันนโยบายการอ่าน
[TK FORUM]

“

TK Forum เกิดขึ้นเพื่อเปิดเป็นเวทีกลาง ในการระดมความคิดแลกเปลี่ยนความเห็น จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องของสัมพันธภาพกับหนังสือและการอ่าน และเชื่อมโยงสู่การผลักดันข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยหวังจะก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ทั้งในแง่ของการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชน ใ้มีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ และการพัฒนาสังคมไทยไปสู่สังคมฐานความรู้

”

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ สำนักงานบริหารและพัฒนา องค์ความรู้ (องค์การมหาชน) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดตั้งขึ้น ตามนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต เพื่อเตรียมประเทศไทยเข้าสู่สังคม ฐานความรู้ ให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของโลกปัจจุบันที่มุ่งแสวงหา และจัดการความรู้ เป็นโลกของข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีที่หลากหลาย และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

อุทยานการเรียนรู้ต้นแบบ หรือที่รู้จักแพร่หลายว่า “ทีเคพาร์ค” (TK park) เปิดให้บริการเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2548 เป็นแหล่งเรียนรู้ ที่มีบรรยากาศสร้างสรรค์ ทันสมัย สะดวกในการเข้าถึงและใช้บริการ เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนนิสัยรักการอ่าน การแสวงหา ความรู้และการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ตลอดชีวิต ต่อมาได้ความร่วมมือ กับ ศูนย์กลางการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ (NICT) เมื่อเดือนตุลาคม 2548 ทำให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ครบวงจรยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการดำเนินงาน ห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบ “อุทยานการเรียนรู้” เป็นกลไกหลักในการ

เสริมสร้างความรู้ พัฒนาความคิด และบูรณาการภูมิปัญญา ผ่านกระบวนการส่งเสริมการรักการอ่านการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับชนบประเพณีและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ตลอดจนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากบทบาทในการสนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนมีโอกาสพัฒนาเสริมสร้างปัญญาและทักษะความสามารถของตนเองอย่างสร้างสรรค์ผ่านการปฏิบัติให้รู้จริงแล้ว บนพื้นที่กว่า 3,700 ตารางเมตร ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ชั้น 8 อุทยานการเรียนรู้ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ “ห้องสมุดมีชีวิต” ที่มีความพร้อมด้านเครื่องมือการเรียนรู้และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นศูนย์รวมเชื่อมโยงสื่อและข้อมูลหลากหลายรูปแบบ และทำหน้าที่ส่งต่อหรือกระจายความรู้สู่ผู้รับที่สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เป็นต้นแบบให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีความสนใจได้เข้ามาศึกษาแนวทางนำไปปรับใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพเด็ก เยาวชน และชุมชนท้องถิ่น

ความหมายของการจัดเวทีสาธารณะเพื่อผลักดันนโยบายการอ่าน (TK Forum)

นอกเหนือจากการให้บริการห้องสมุดมีชีวิตและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านการเรียนรู้ที่มีกลุ่มเป้าหมายหลักคือเด็กและเยาวชนแล้ว TK park ยังจัดโครงการฝึกอบรมบรรณารักษ์ การประกวดห้องสมุดมีชีวิต

การจัดทำสื่อและหนังสือสำหรับเด็ก การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระตุ้น ส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ ซึ่งโครงการเหล่านี้ล้วนมีบุคคลหรือหน่วยงานหลายแห่งดำเนินการอยู่ในลักษณะที่แตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม การดำเนินกิจกรรมทั้งหลายยังขาดการประสานเชื่อมโยงกัน และมีลักษณะต่างคนต่างทำ ความสำเร็จจึงเกิดขึ้นเป็นจุด ๆ ในแต่ละพื้นที่ แต่ยังไม่สามารถสร้างแรงเหวี่ยงจนส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมด้านการอ่านการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญในภาพรวม

ปรากฏการณ์ที่น่าสนใจซึ่งสะท้อนถึงความร่วมมือในการทำงานรูปแบบภาคีและมีความเอาใจจริงเอาใจมากขึ้นคือ ในวันที่ 11 กรกฎาคม 2549 หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งภาครัฐกิจและองค์กรพัฒนาเอกชน รวม 32 องค์กร ในนาม “เครือข่ายหนังสือเพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว” ได้ร่วมกันประกาศเจตนารมณ์เพื่อผลักดันยุทธศาสตร์หนังสือเพื่อเด็ก ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 4 ข้อ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์การกระจายหนังสือให้เข้าถึงเด็ก
2. ยุทธศาสตร์การรณรงค์ให้เกิดความต้องการและพฤติกรรมการอ่าน
3. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้มีหนังสือที่มีคุณภาพและราคาเหมาะสม
4. ยุทธศาสตร์การปกป้องเด็กจากสื่อที่เป็นภัยและขจัดอุปสรรคต่อการอ่านของเด็ก

จากวันนั้นเป็นต้นมา องค์กรและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ร่วมกันประกาศไว้ มีการติดตามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันเป็นระยะ จนกระทั่งสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหนึ่งใน 32 องค์กรดังกล่าว เห็นว่าการรวบรวมความรู้และแนวคิดแนวปฏิบัติจากองค์กรที่มีประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการอ่านในแต่ละพื้นที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนรู้และการแบ่งปันสู่องค์กรอื่นๆ อีกทั้งยังสามารถยกระดับประสบการณ์อันมีค่าเหล่านั้นพัฒนาขึ้นมาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อผลักดันให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงไปดำเนินการในระดับประเทศ

โครงการ “เวทีสาธารณะเพื่อผลักดันนโยบายการอ่าน” หรือ TK Forum จึงเกิดขึ้นเพื่อเปิดเป็นเวทีกลางในการระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเด็นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับหนังสือและการอ่าน และเชื่อมโยงสู่การผลักดันข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยหวังจะก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ทั้งในแง่ของการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนให้มีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้และการพัฒนาสังคมไทยไปสู่สังคมฐานความรู้ อันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ข้อ 4.1 (1) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) และสอดคล้องกับพันธกิจของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ที่จะสร้างทัศนคติและนิสัยรักการอ่าน การคิด และการแสวงหาเรียนรู้ในกลุ่มเด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์ของการจัดเวทีสาธารณะ TK Forum

1. เพื่อเป็นเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในการสร้างสรรค์พัฒนานิสัยรักการอ่านของเด็กและเยาวชนไทย
2. เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการอ่านการเรียนรู้ผ่านหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบ

เป้าหมายของการดำเนินโครงการ

1. เกิดองค์ความรู้เรื่ององค์กรที่มีแนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการนำหนังสือถึงมือเด็ก
2. จัดเวทีนโยบายสาธารณะจำนวน 4 ครั้ง เพื่อเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลักดันนโยบายส่งเสริมการอ่านให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในสังคมไทย
3. ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมการอ่านการเรียนรู้เสนอต่อหน่วยงานภาครัฐ

การจัดเวทีสาธารณะ 3 ครั้งที่ผ่านมา

ครั้งที่ 1 เวทีสาธารณะด้านการกระจายหนังสือให้เข้าถึงเด็ก จัดขึ้นระหว่างวันที่ 23–24 เมษายน 2552 มีเป้าหมายเพื่อรวบรวมความรู้จากองค์กรที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในยุทธศาสตร์การกระจายหนังสือให้เข้าถึงเด็ก ทั้งด้านการพัฒนาห้องสมุด การจัดกิจกรรมกระจายหนังสือ และการพัฒนาองค์กร/อาสาสมัครนำหนังสือสู่มือเด็ก รวมทั้งการร่วมสรุปประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผู้เข้าร่วมจัดการความรู้เป็นบุคลากรจากองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 5 องค์กร 1 กลุ่ม และ 1 ชุมชน ได้แก่

- กองนันทนาการ สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร
- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก กระทรวงยุติธรรม
- กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็ก สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)
- มูลนิธิสื่อชาวบ้าน (กลุ่มมะขามป้อม)
- มูลนิธิกระจกเงา
- กลุ่ม we are happy
- ชุมชนกองขยะหนองแขม

ครั้งที่ 2 เวทีสาธารณะด้านการรณรงค์ให้เกิดความต้องการและพฤติกรรมกรรมการอ่าน จัดขึ้นระหว่างวันที่ 30 เมษายน - 1 พฤษภาคม 2552 มีเป้าหมายเพื่อรวบรวมความรู้จากองค์กรที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในยุทธศาสตร์การรณรงค์เพื่อส่งเสริมการอ่าน การใช้สื่อและการพัฒนา กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การส่งเสริมบทบาทของบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน รวมทั้งการร่วมสรุปประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผู้เข้าร่วมจัดการความรู้เป็นบุคลากรจากองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 13 องค์กร 1 กลุ่ม ได้แก่

- สำนักงานอุทยานการเรียนรู้
- สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ
- ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสงขลา
- ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- ห้องสมุดประชาชน อำเภอคำตากกล้า จังหวัดสกลนคร
- มูลนิธิหนังสือสู่ชนบท
- มูลนิธิศึกษาเอเชีย
- สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา
- สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย
- เครือข่ายศูนย์รวมใจพัฒนาเด็กเล็กถนนบุรี
- เครือข่ายรักการอ่านเพื่อพัฒนาชุมชน หมู่บ้านสุขทวีวิลเลจ กทม.
- บริษัท ดินาคู จำกัด
- บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด
- กลุ่มสายธารอ่านเขียนเรียนรู้ชีวิต

ครั้งที่ 3 เวทีสาธารณะด้านการส่งเสริมให้หนังสือมีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม และการส่งเสริมให้เด็กเข้าถึงสื่อสร้างสรรค์ (ปกป้องเด็กจากสื่อที่เป็นภัยและขจัดอุปสรรคต่อการอ่านของเด็ก) จัดขึ้นระหว่างวันที่ 21-22 พฤษภาคม 2552 มีเป้าหมายเพื่อรวบรวมความรู้

จากองค์กรที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในยุทธศาสตร์การผลิตหนังสือดีที่มีคุณภาพและมีราคาเหมาะสม การคัดเลือกหนังสือเพื่อจัดพิมพ์ การจัดประเภทหนังสือ รวมทั้งแนวทางการพัฒนาช่องทางให้เด็กเข้าถึงหนังสือดี และการปกป้องเด็กจากสื่อหรือหนังสือที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม รวมทั้งการร่วมสรุปประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผู้เข้าร่วมจัดการความรู้เป็นบุคลากรจากองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 9 องค์กร 1 กลุ่ม และผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ได้แก่

- แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.)
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
- คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- มูลนิธิรักษ์เด็ก
- สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย
- สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย
- สมาคมนักวิจัย
- สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก
- โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรม
ไทย
- กลุ่มเยาวชนปิกก้าเมืองจันทร์สร้างฝันด้วยสองมือ
- รศ.เกริก ยूनพันธ์
- อาจารย์มานพ ถนอมศรี

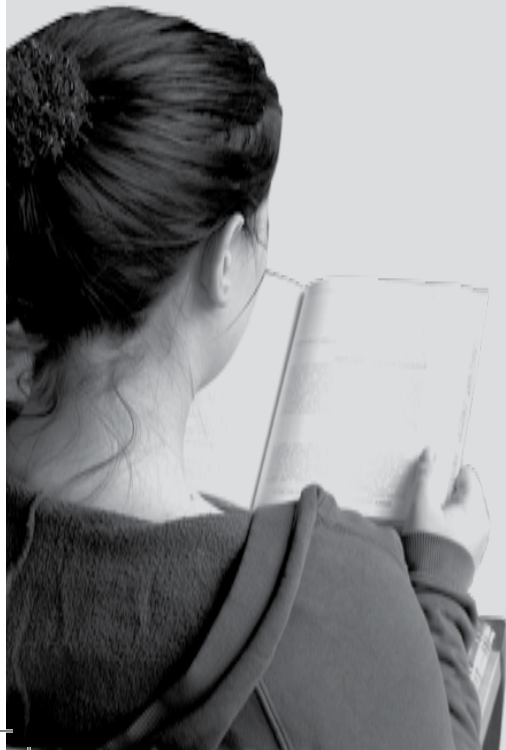

การถอดบทเรียน และการจัดการความรู้

“

จุดเริ่มต้นของความรู้ คือ การปฏิบัติ
และความสำเร็จของวิธีการปฏิบัติ
ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายเป็นวิถีปฏิบัติ
การสะท้อนกลับและตรวจสอบวิถีปฏิบัติซ้ำๆ
จะทำให้เกิดการผูกมัดเกิดของบทเรียนที่ดี
หรือการปฏิบัติที่ดี

”

ในยุคปัจจุบันคงไม่มีใครปฏิเสธว่า การแก้ไขปัญหาหรือการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่าต้องใช้ “ปัญญา” เป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพที่สังคมมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่การจะได้มาซึ่ง “ปัญญา” จะรอจากการวิจัยหรือใช้ทฤษฎีต่างๆ ที่มีอยู่ก็อาจไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เร็วและแรงมากในขณะนี้ เราจึงต้องอาศัยการถอดบทเรียนและการจัดการความรู้ เข้าช่วย นั่นคือการเรียนรู้จากความรู้ที่เรามีอยู่เดิมหรือเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีต และนำเอาการเรียนรู้นั้นมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาที่สลับซับซ้อนในปัจจุบัน

การถอดบทเรียนและการจัดการความรู้ เป็นเสมือน 2 หน้าที่ของเหรียญเดียวกัน ส่งเสริมเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ในการดำเนินการถอดบทเรียนและการจัดการความรู้ จะต้องนำหลักการและวิธีการขององค์กรเรียนรู้ (Learning Organization) มาประยุกต์ใช้ และในการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรเรียนรู้ก็จะต้องนำเอาวิธีการถอดบทเรียนและการจัดการความรู้มาประยุกต์ใช้ เช่นเดียวกัน

เวที TK Forum ได้นำเอากระบวนการถอดบทเรียนและการจัดการความรู้จากประสบการณ์ด้านส่งเสริมการอ่านของคนทำงานในองค์กรที่ลงมือปฏิบัติจริง และบูรณาการความรู้ที่แตกต่างหลากหลาย มาสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกิดขึ้นมาจากความเห็นพ้องร่วมกัน

พื้นฐานของการจัดการความรู้

การจัดการความรู้เริ่มที่ปณิธานความมุ่งมั่น (Purpose) ที่สมาชิกขององค์กรต้องมุ่งมั่นร่วมกันในการใช้ความรู้เป็นพลังในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพื่อประโยชน์ขององค์กร เครือข่าย และสังคมส่วนรวม (<http://kmi.trf.or.th>)

ประเภทของความรู้

ข้อมูล (Data) และข่าวสาร (Information) เป็นองค์ประกอบสำคัญของความรู้แต่มิใช่ความรู้โดยตรง การสังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารจะถูกประมวลเป็นองค์ความรู้ ความรู้เป็นสิ่งที่ได้รับจากประสบการณ์อาจเป็นประสบการณ์ของเราโดยตรง หรือได้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

ความรู้ควรครอบคลุมประเด็นสำคัญต่อไปนี้

1. รู้ว่าอย่างไร (Know how) : รู้กระบวนการ เทคนิค ในการทำงาน

2. รู้ว่าทำไม (Know why) : รู้ยุทธศาสตร์ เข้าใจบริบทเงื่อนไข
3. รู้ว่าอะไร (Know what) : รู้กิจกรรมที่ทำให้งานสำเร็จ
4. รู้ว่าใคร (Know who) : รู้เกี่ยวกับคน ความสัมพันธ์ของบุคคล เครือข่าย
5. รู้ว่าที่ไหน (Know where) : รู้สถานที่ ที่แสวงหาข้อมูลที่ต้องการ
6. รู้ว่าเมื่อใด (Know when) : รู้เวลาที่เมื่อใดควรตัดสินใจ ดำเนินการหรือหยุด

ความรู้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ความรู้ที่ฝังลึกในตัวตน (Tacit knowledge) เป็นความรู้เฉพาะตัวของบุคคลที่ได้จากประสบการณ์ของบุคคลที่ถนัดถใจและเก็บเกี่ยวเป็นความรู้ของตน วิธีการได้มาของความรู้จากประสบการณ์ เช่น

- การเรียนรู้โดยการพัฒนา (Learning by development)
- การเรียนรู้โดยการทบทวนอดีต (Learning from post-project review)
- การเรียนรู้จากการเทียบเคียง (Learning by benchmarking)

2. ความรู้ที่ชัดเจนหรือความรู้ที่เป็นทางการ (Explicit knowledge) เป็นความรู้ที่มีกรอบบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้สามารถสื่อสารเผยแพร่ได้สะดวก

หลักการของการจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่เน้นเครื่องมือหรือวิธีการในการเพิ่มมูลค่าของกิจการ การจัดการความรู้ต้องพิจารณาองค์ประกอบของความรู้ คือความรู้เปิดเผย (Explicit Knowledge) และความรู้ที่ฝังลึกในตัวคน (Tacit Knowledge) โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาการจัดการความรู้จึงมีใช้งานพิเศษที่นอกเหนือจากงานประจำ

จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญ พื้นฐานที่สำคัญคือการเป็นบุคคลเรียนรู้ (Learning Person) และองค์กรเรียนรู้ (Learning Organization)

นิยามของการจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการนำความรู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่เป็นประโยชน์และสำคัญต่อองค์กรมาจำแนก วิเคราะห์ จัดระเบียบ เพื่อให้ง่ายแก่การเข้าถึงและเผยแพร่ การผสมผสาน การสังเคราะห์ รวมทั้งมีการใช้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม

กระบวนการจัดการความรู้ แบ่งย่อยๆ ได้ดังนี้

1. การกำหนดความรู้และแหล่งความรู้ (Knowledge identification)
2. การแสวงหาความรู้จากภายนอก (Knowledge acquisition)

3. การพัฒนาหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Knowledge creation / development)
4. การผสานความรู้ต่างๆ (Knowledge integration)
5. การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge transfer)
6. การจัดเก็บความรู้ในรูปแบบต่างๆ (Knowledge storage and maintenance) เพื่อนำไปใช้ในอนาคต

โนนากะ และทาเคอุชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995) ได้เสนอกิจกรรมในการดำเนินการจัดการความรู้ดังนี้

1. สร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ หรือองค์กรต้องร่วมสร้างวิสัยทัศน์
2. สร้างทีมจัดการความรู้
3. สร้างบรรยากาศแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. จัดการความรู้ควบคู่กับการพัฒนานวัตกรรม (Innovation)
5. จัดการองค์กรแบบที่มีใช้บนล่าง (Top down) แต่ใช้แบบ “กลาง ขึ้น-ลง” (Middle Up-down)
6. เปลี่ยนองค์กรเป็นแบบหลายบริบทที่มีทั้งระบบงานปกติ บริบทของโครงการ และบริบทของรากฐานความรู้ที่คอยรวบรวมสังเคราะห์ความรู้ที่เกิดขึ้นในระบบงานปกติและโครงการ
7. สร้างเครือข่ายกับภายนอก

การจัดการความรู้ของสังคมไทยในอดีต

บทความเรื่อง “การจัดการความรู้ – เรื่องเก่าเอามาเล่าใหม่” ของ สมชาย นำประเสริฐชัย (<http://kmi.trf.or.th>) ได้สะท้อนเรื่อง การจัดการความรู้ในสังคมไทยที่มีมาในอดีต โดยผ่านคำสุภาษิต เช่น

ความสำคัญของความรู้: “มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน”

มีความรู้แต่ไม่สามารถใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์: “มีความรู้อยู่ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด”

การบูรณาการองค์ความรู้: “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว”

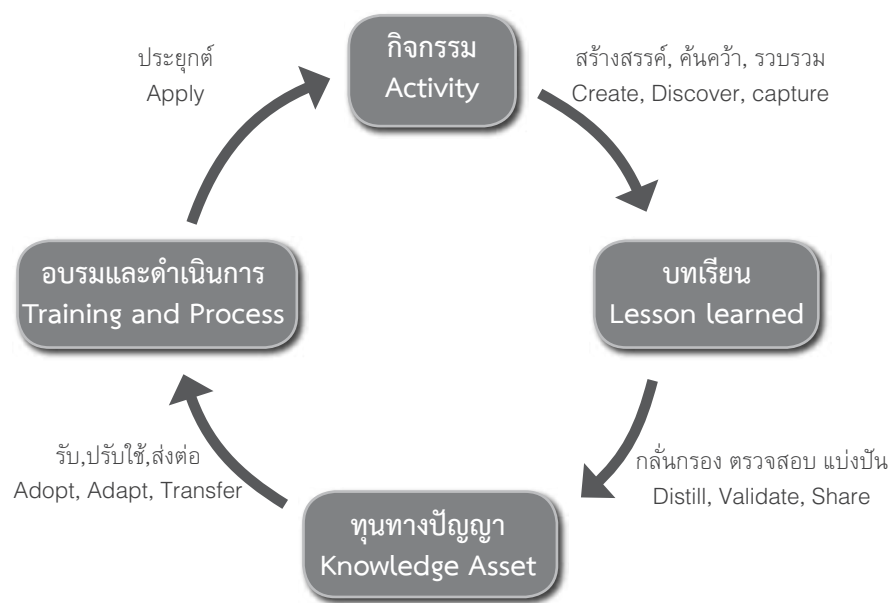
การแลกเปลี่ยนความรู้: “คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล”

จะเห็นว่ากระบวนการจัดการความรู้มีหลายลักษณะ อาจเป็นการสร้างใหม่ เสริมต่อจากความรู้เดิม การถ่ายทอดความรู้ หรือจัดเก็บความรู้ แต่สิ่งสำคัญคือ การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม ในสังคมไทยมีการจัดการความรู้ในรูปแบบลักษณะต่างๆ มากมาย แต่มีข้อสังเกตว่าลักษณะความรู้ในสังคมไทยเป็นความรู้ที่สั่งสมฝังลึกในตัวคน (Tacit knowledge) มากกว่าความรู้ในเชิงเปิดเผย (Explicit knowledge) ที่เขียนหรือพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณะ ความรู้ทั้งสองลักษณะมีข้อดี ข้อด้อย ภายในตัวมันเองเพราะลักษณะของความรู้ที่สั่งสมอยู่ในตัวคนหากไม่มีการบันทึกไว้ก็จะสูญสลายตามตัวบุคคล จึงมีความพยายามที่จะให้ความรู้ที่สั่งสมในตัวบุคคลถ่ายทอด

ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อความคงอยู่ถาวรต่อไป เนื่องจาก “ความรู้” เป็นดาบสองคม ความรู้โดยตัวมันเองเป็นสิ่งดี แต่การใช้ความรู้นั้นต้องมีสิ่งควบคุมไปด้วยคือ “คุณธรรม จริยธรรม” การเผยแพร่ความรู้ต่อสาธารณะในบางเรื่องจึงต้องตระหนักในเรื่องนี้ด้วย มิฉะนั้น จะเกิดประเด็นปัญหาของการแจกจ่ายเอาประโยชน์จากความรู้ (เช่น แยมจดลิขสิทธิ์, ลิขสิทธิ์) หรือนำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิด การถ่ายทอดวิทยายุทธ คาถาอาคมต่างๆ พระอาจารย์ผู้ถ่ายทอดจะเลือกสอนเฉพาะลูกศิษย์บางคนเท่านั้นที่เห็นว่ามีคุณธรรมและจะมีกลวิธีกำกับ เช่น ห้ามใช้ความรู้นี้ไปเรียกร้องสิ่งตอบแทนมาก ๆ อาจมีเพียงค่ายครูเล็กน้อย จะไม่มีการพิมพ์ตำราเผยแพร่ไปทั่วที่ใครก็เรียนรู้ได้เช่นสังคมปัจจุบัน

บทเรียนกับวงจรการจัดการความรู้

วงจรของบทเรียนและการจัดการความรู้เริ่มต้นจากการดำเนินการกิจกรรมในโครงการหรือในการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งผู้ทำงานต้องมีความคิดในการสร้างสรรค์งาน ต้องทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล แล้วจึงดำเนินการ กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อเกิดการสะท้อนกลับของสิ่งที่เกิดขึ้น จะนำมาสู่การได้บทเรียน (Lessons learned) บทเรียนที่ได้จะถูกนำมาทบทวน ตรวจสอบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่เป็นทุนทางปัญญา และทุนทางปัญญานี้จะถูกนำไปปรับใช้ เผยแพร่ให้บุคคลอื่น เรียนรู้ และประยุกต์ใช้ในการดำเนินการกิจกรรมต่อไปเป็นวงจร

ที่มา : Collision Chris and Parcell Geoff, 2001: p.19.

บทเรียน (Lesson learned) คืออะไร

บทเรียนคล้ายๆ กับว่า “ถ้า...จะเกิดอะไรขึ้น” เช่น ถ้าเราทำผิดกฎจราจร จะถูกปรับ เป็นต้น บทเรียนจะอธิบายเหตุการณ์และเงื่อนไขที่เกิดขึ้น และคำอธิบายนั้นจะต้องมีคุณค่าในการนำไปปฏิบัติ ซึ่งคำอธิบายที่ชัดเจนจะต้องมีตัวชี้วัดที่ดี ที่สะท้อนว่าเกิดอะไรขึ้น และเกิดการเรียนรู้อะไรในกระบวนการนั้น (<http://www.mande.co.uk/dose/lesson.htm>)

บทเรียนจะต้องระบุว่า “อะไรใหม่ (What)” หรือ “อะไรคือข้อมูลใหม่” บทเรียนที่ดีมีใช้การเล่าเรื่องในอดีตเท่านั้น

ลักษณะของบทเรียน อาจจำแนกได้ 2 แบบ คือ

1. บทเรียนที่เกิดขึ้นทันทีเมื่อจบเหตุการณ์ (Active process)
2. บทเรียนที่เก็บสะสมข้อมูลในอดีต (Passive process)

แนวทางในการถอดบทเรียน

การถอดบทเรียนมีมากกว่าการตั้งคำถามว่า “ได้บทเรียนอะไรจากการทำงานปีที่ผ่านมา” การถอดบทเรียนควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงอะไรที่เกิดขึ้น หากไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงไม่ควรไปแสวงหาคำตอบว่าได้บทเรียนอะไร
2. หากมีผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงคล้ายๆ กันต้องพยายามตอบให้ได้ว่า “อะไรสำคัญที่สุด” และ “ทำไมจึงสำคัญ”
3. บทเรียน มีใช่ ความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างสิ่งที่ไม่ได้คาดหมายกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เพราะสิ่งนั้นคือสมมติฐาน แต่หากมีสิ่งที่ไม่ได้คาดหมายเกิดขึ้นแสดงว่ามีอะไรที่ทำให้เกิดความแตกต่าง และ “อะไร” ที่ทำให้เกิดความแตกต่างนั้น ก่อให้เกิดผลต่อพฤติกรรมอย่างไร สิ่งนั้นคือบทเรียน

การประยุกต์ใช้บทเรียน

การประยุกต์ใช้บทเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งของการเรียนรู้ เป็นการนำบทเรียนจากสถานการณ์หนึ่งไปใช้อีกสถานการณ์หนึ่ง การประยุกต์ใช้บทเรียนมี 2 ระดับ คือ ระดับที่ 1 เมื่อมีการเผยแพร่บทเรียนและมีผู้เรียนรู้จากบทเรียนนั้น และระดับที่ 2 เมื่อผู้เรียนรู้บทเรียน จดบันทึกบทเรียนนั้น

ระดับที่ 1 มีข้ออ่อนที่ความจำของคนมีจำกัด หากไม่มีการบันทึกไว้ก็ไม่สามารถจะจำบทเรียนได้ทั้งหมด ดังนั้นเมื่อไปสอบถามว่า “ให้ระบุบทเรียนที่ได้รับ” ก็จะระบุได้เพียงบางส่วน

การเรียนรู้จากการใช้ประโยชน์จากบทเรียน ในการดำเนินโครงการมี 2 ลักษณะ คือ

1. ใช้บทเรียนดำเนินโครงการต่อไปให้ได้ดีที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดิม
2. ใช้บทเรียนเพื่อดำเนินโครงการให้บรรลุเป้าหมายใหม่ที่สูงกว่าเดิม เป็นการยกระดับการเรียนรู้ (Second-order learning)

ในองค์กรธุรกิจ นอกเหนือจากบทเรียนภายในกลุ่มจะมีการเรียนรู้ข้ามกลุ่ม เพื่อแสวงหา “บทเรียนที่ดี” (Good practice) หรือ “บทเรียนที่ดีที่สุด หรือ วิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด” (Best practice) ในการดำเนินงานต่อไป

วงจรโครงการกับการเรียนรู้เพื่อการถอดบทเรียน

การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการต่างๆ แบ่งได้ 3 ระยะ คือ

1. การเรียนรู้เมื่อเริ่มต้นโครงการ (Learn before) เรียนรู้จากเพื่อน (Learning from your peers) แลกเปลี่ยนกับผู้รู้
2. การเรียนรู้ระหว่างดำเนินโครงการ (Learn during) การสะท้อนกลับทันที (After Action Review – AAR) เมื่อจบกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในกิจกรรมครั้งต่อไป
3. การเรียนรู้หลังสิ้นสุดโครงการ (Learn after) เรียนรู้หลังจบสิ้นโครงการ (Learning after doing) หรือ Retrospect พิจารณาว่าจะทำอะไรให้แตกต่างออกไป เพื่อให้งานดีขึ้น หากต้องการทำซ้ำอีก

ในการถอดบทเรียนการเรียนรู้ของโครงการ ตามวงจรการเรียนรู้ในโครงการจึงมีการใช้วิถีวิทยาในการถอดบทเรียนที่แตกต่างกัน แม้จะมีใช้กฎตายตัวที่ต้องใช้วิถีวิทยานั้นๆ แต่หากจะประยุกต์ใช้ต้องทำความเข้าใจให้ดี โดยเฉพาะต้องเข้าใจแนวคิดที่อยู่เบื้องหลังเทคนิควิธีนั้นๆ มิฉะนั้นอาจเกิดการ ผิดฝาผิดตัวได้

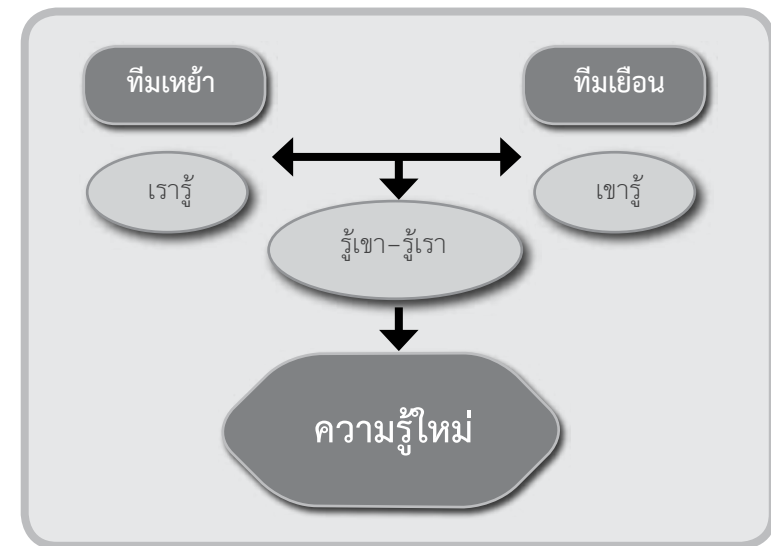
วิธีวิทยาในการถอดบทเรียน

คำว่าวิธีวิทยาตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Methodology ซึ่งมาจากภาษาลาตินว่า Methodus + Logia และมาจากภาษากรีกว่า Methodos (Meta+hodos = way) + logie (Webster, 1991) ดังนั้นจึงหมายถึง การศึกษาที่มีระบบเกี่ยวกับวิธีการหรือเทคนิควิธี

คุณค่าของวิธีวิทยามีได้อยู่ที่ความแพร่หลายหรือนิยมชมชอบ แต่อยู่ที่วิธีวิทยานั้นได้สร้างความรู้และนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากความรู้นั้นได้มากเพียงใด ดังนั้น ไม่ว่าจะใช้วิธีวิทยาใดต่อไปนี้ สิ่งที่ต้องตระหนักอยู่ตลอดเวลา คือ ความตรงในการสรุปบทเรียน ทั้งความตรงภายใน (Internal validity) ที่สามารถสรุปได้ตรงกับความจริงที่เกิดขึ้น และความตรงภายนอก (External validity) ที่สามารถอ้างอิงใช้ประโยชน์ได้ บทเรียนที่มีความตรงภายนอกจะถือว่าเป็นบทเรียนที่มีคุณภาพสูง (High-quality lesson learned) วิธีวิทยาที่ใช้ในการถอดบทเรียน มีดังนี้

1. **วิธีวิทยาการเรียนรู้จากเพื่อน (Peer Assist - PA)** การเรียนรู้จากเพื่อน (Peer Assist) เป็นการเรียนรู้ก่อนทำกิจกรรมหรือ Learning Before Doing โดยคำว่า “เพื่อน” ในที่นี้หมายถึง ทีมผู้ช่วยกับทีมปรึกษา ภายนอก มาเป็นเพื่อนร่วมอุดมการณ์ (<http://kmi.trf.or.th/Document/Experience>)

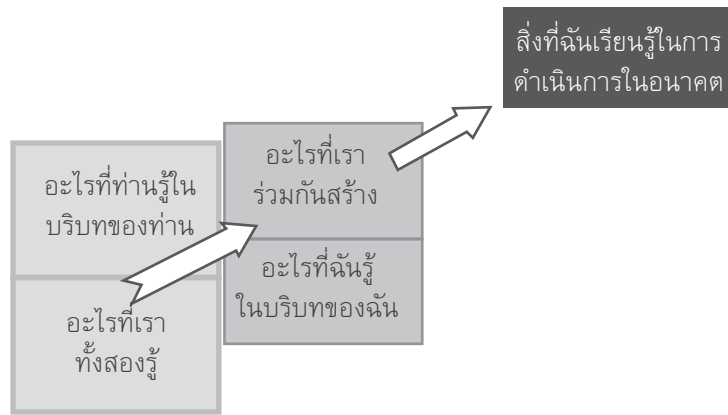
พื้นฐานของการเรียนรู้จากเพื่อน ได้รับการพัฒนาจากบริษัท BP Amaco ซึ่งเป็นบริษัทน้ำมันของประเทศอังกฤษเป็นการเชิญทีมภายนอก (ทีมเยือน) มาแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ให้กับทีมเจ้าของบ้าน (ทีมเหย้า)

ขั้นตอนในการทำ Peer Assist ที่สำคัญ มีดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ อะไรคือโจทย์ที่ต้องการเรียนรู้
2. ออกแบบการทำโดยต้องจำแนกให้ชัดเจนว่า ใครคือผู้รู้ ใครคือผู้ดำเนินการ ใครคือผู้ร่วม
3. กำหนดบทบาทของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน
 - ทีมเหย้า - ให้ข้อมูลพื้นฐาน

- ทีมเยือน - ชักถามสิ่งที่สงสัย
- ทีมเยือน - เสนอมุมมอง
- ทีมเหย้า - ทีมเยือนแลกเปลี่ยนความรู้

ที่มา: Collison Chris and Parcell Geoff, 2001: p.60-61.

โดยสรุป การเรียนรู้จากเพื่อน Peer Assist (PA) มีลักษณะดังนี้

1. ทำอะไร - ประชุม / ประชุมเชิงปฏิบัติการ
- แลกเปลี่ยนความคิด, ความรู้
2. ใคร - เพื่อน
3. เมื่อไร - เมื่อต้องการเรียนรู้จากผู้อื่น ก่อนเริ่มงาน

4. ทำทำไม - เพื่อระบุแนวทางที่เป็นไปได้ หรือแนวทางใหม่
- ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ช่วยสร้างเครือข่าย
- ทั้งสองฝ่ายเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
5. ทำอย่างไร
 - เริ่มต้น - ระบุปัญหา
- กำหนดวัน
- เลือกผู้เข้าร่วม
 - ดำเนินการ - สร้างบรรยากาศที่ดี
- แลกเปลี่ยนข้อมูล
- กระตุ้นคำถามและให้ข้อมูลย้อนกลับ
 - หลังดำเนินการ - วิเคราะห์สิ่งที่ได้พบ
- ร่างข้อตกลงในการปฏิบัติ
- นำเสนอเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ
- พิจารณาแลกเปลี่ยนบทเรียนกับผู้อื่น

2. วิธีวิทยาการเรียนรู้หลังปฏิบัติการ (After Action Review)

หรือ AAR เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินกิจกรรมในโครงการ

พัฒนาการของ AAR เกิดขึ้นในกองทัพสหรัฐอเมริกา ใช้ในการถอดบทเรียนจากสถานการณ์รบจำลอง เพื่อทบทวนความสำเร็จหรือล้มเหลวภายหลังจากปฏิบัติการกิจตามที่ได้รับมอบหมาย และหาทางที่จะทำให้ดีต่อไปภายหน้า ปัจจุบัน AAR ถูกนำไปใช้ในองค์กรหรือ

โครงการพัฒนาต่างๆ อาจกล่าวได้ว่าเป็นวิธีถอดบทเรียนที่ได้รับการกล่าวขวัญมากที่สุดในปัจจุบันนี้ (รายละเอียดของ AAR ศึกษาจากเอกสารการถอดบทเรียน: การประยุกต์ AAR ในการติดตามประเมินผลภายในโครงการวิจัยและพัฒนาชีวิตสาธารณะ-ท้องถิ่นน่าอยู่ โดย ศุภวัลย์ พลายน้อย)

หัวใจของกระบวนการ AAR คือ การเปิดใจและความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ร่วมกันมากกว่าการวิจารณ์ เพราะมิใช่การประเมินผลการปฏิบัติงาน

ในกระบวนการ AAR ผู้อำนวยการความสะดวก (Facilitator) มีบทบาทในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ทุกคนที่เข้าร่วมมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ทุกคนมีสิทธิเสมอกัน ไม่ว่าจะเป็นเจ้านายหรือลูกน้อง ผู้อำนวยการความสะดวกมีหน้าที่ที่จะให้ผู้เข้าร่วม “เรียนรู้จากคำตอบ” มิใช่เพียงทำหน้าที่ “ให้ได้คำตอบ” ทั้งผู้เข้าร่วมเกิดการเรียนรู้ตนเองและกลุ่มเกิดการเรียนรู้ กล่าวโดยสรุป วิธีวิทยาการเรียนรู้หลังปฏิบัติการ (After Action Review) มีลักษณะดังนี้

1. ทำอะไร

- รวบรวมความรู้ในช่วงสั้นๆ เพื่อการดำเนินงานของทีม
- สะท้อนกลับในช่วงเวลาต่างๆ
- ทบทวนกิจกรรม, เหตุการณ์เป็นช่วงๆ

2. ใคร

- ทีมทำงาน
- ผู้อำนวยการความสะดวก

3. เมื่อไร - วันที่ที่สิ้นสุดและความจำยัง “สด”

4. ทำทำไม - สร้างความไว้วางใจในกลุ่ม
- สร้างความตระหนักในการเรียนรู้

5. ทำอย่างไร

ตั้งคำถามหลัก 4 ข้อ คือ

- คาดหมายว่าอะไรจะเกิดขึ้น
- อะไรเกิดขึ้นจริง
- ทำไมจึงเกิดความแตกต่างจากสิ่งคาดหมาย
- ได้เรียนรู้อะไร จะทำอะไรในอนาคต จะดำรงจุดแข็งและปรับปรุงจุดอ่อนอย่างไร

3. วิธีวิทยาการเรียนรู้หลังการดำเนินงาน : Retrospect

หลักการของการเรียนรู้หลังดำเนินงานมีลักษณะที่สำคัญ คือ

1. Retrospect มีรายละเอียดลึกซึ้งกว่า AAR
2. นัยยะ คือ ได้บทเรียนที่นำไปใช้ในโครงการต่อไป มิใช่เพื่อให้ทีมบรรลุเป้าหมายของงานเดิม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. จัดประชุมพร้อมหน้า (face to face) ไม่ควรใช้การประชุมทางไกล (video conference) หรือ อีเมล
2. เชิญคนที่เหมาะสม เช่น แกนหลักของโครงการ ผู้รับผลจากโครงการ
3. คัดเลือกวิทยากรผู้อำนวยการความสะดวกที่มีทักษะและไม่ควรเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับโครงการ เพราะจะทำให้ไป

มุ่งเน้นอธิบาย “สิ่งที่เราทำผ่านมา” มากกว่าที่จะพิจารณาว่า “เราควรจะทำอะไรในอนาคต หากมีเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน”

4. ทบทวนวัตถุประสงค์และผลที่ส่งมอบของโครงการ
5. ทบทวนแผนงานและกระบวนการดำเนินโครงการ
6. ตั้งคำถามว่า “อะไรที่ไปได้ดี What Went Well ?” และทำไม “Why” หลีกเลี่ยงคำถามที่ตอกย้ำความผิด
7. ค้นหาว่าอะไรทำได้ดี และมีข้อเสนอแนะในอนาคตอย่างไร
8. อะไรที่สามารถทำได้ดียิ่งขึ้น “ทุก ๆ ความสำเร็จมีช่องว่างของการพัฒนาเสมอ”
9. ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น และพยายามหลีกเลี่ยงการทำผิดซ้ำ
10. จะทำอะไรต่อ
11. บันทึกผลการประชุม โดยมีคำแนะนำสำหรับอนาคต

โดยสรุป วิธีวิทยาการเรียนรู้หลังดำเนินการ หรือ Retrospect มีลักษณะดังนี้

1. ทำอะไร
 - การรวบรวมความรู้ในระยะยาวสำหรับทีมหรือชุมชน
 - ดำเนินในช่วงเวลาที่จบโครงการ
 - เป็นการประชุมทีมเพื่อมองอนาคต
2. ใคร
 - ทีม

- ผู้อำนวยการความสะดวก
- ผู้ที่ใช้ความรู้เพื่ออนาคต

3. เมื่อไร

- ทันทีกี่เสร็จสิ้นโครงการ “เมื่อจบสงคราม มิใช่ เมื่อสิ้นสุดการโจมตีแต่ละครั้ง”

4. ทำทำไม

- ปรัชญาของการทำงานที่ว่า “ทุกครั้งเราทำอะไรซ้ำ เราควรทำให้ดีกว่าครั้งสุดท้าย”
- ช่วยผู้อื่นให้ทำงานของเขาให้ดีขึ้น
- สร้างความตระหนักในการเรียนรู้

5. ทำอย่างไร

- คล้าย ๆ กับ AAR แต่ลงลึกกว่า
- เป็นการทบทวนแผนและกระบวนการ
- ตั้งคำถามว่า เราได้ทำอะไร เราบรรลุผลที่ตั้งใจไว้หรือไม่ เราจะดำเนินการต่อไปให้ดีขึ้นอย่างไร ด้วยวิธีใด
- บันทึกข้อเสนอที่เจาะจงนำไปปฏิบัติได้

4. วิธีวิทยาการเรียนรู้จากบทเรียนที่ดีหรือวิธีปฏิบัติที่ดี (Good/Better/Best practice)

การเรียนรู้จากบทเรียนที่ดี มีการใช้คำว่า “ดี – Good, ดีกว่า – Better, ดีที่สุด – Best” โดยผู้ที่ไม่ชอบคำว่า “ดีที่สุด Best” ได้โต้เถียงว่าไม่มีอะไรดีที่สุด หรือดีที่สุดสำหรับใคร หรือภายใต้สถานการณ์ใด เป็นต้น อันที่จริงแล้ว สารสำคัญของเรื่องนี้ไม่ได้อยู่ที่วิวัฒนาการของ

คำที่ใช้เรียก แต่อยู่ที่เนื้อหาสาระ ในที่นี้จึงขอใช้คำว่า บทเรียนที่ดีหรือ การปฏิบัติที่ดี (Best practice)

Best practice เป็นแนวคิดที่ก่อตัวจากทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง (Learning by doing) Best Practice ถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการจัดการทางธุรกิจในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ที่นอกเหนือจากการประเมินสรุปผลรวม (Summative Evolution) ในอดีต การประเมินสรุปผลรวมของความสำเร็จตามตัวชี้วัดที่เกิดขึ้นอาจไม่เพียงพอในการบ่งบอกทิศทางในอนาคต

ต่อมา Best Practice ถูกนำมาใช้ในงานดูแลสุขภาพและคลินิก ปัจจุบันนำมาใช้มากในรายงานของรัฐและเอกสารทางวิชาการ

American Productivity & quality center (APQC) ได้ให้คำจำกัดความ Best Practice ไว้ว่าเป็น วิธีปฏิบัติที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ หรือการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรสู่ความเป็นเลิศ กระบวนการเทียบเคียงหรือ Benchmarking จะนำไปสู่การค้นหา ผู้ปฏิบัติที่ดีที่สุด (Benchmark) และนำไปสู่คำตอบว่าวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดที่จะนำไปสู่ความเป็นเลิศคืออย่างไร

แนวคิดหลักของบทเรียนที่ดี (Best Practice)

Best Practices เป็นแนวคิด (Approach) มิใช่เป็นเพียงเครื่องมือ (Tool) แนวคิดหลักของ Best Practices เกี่ยวข้องกับคำว่า คุณภาพ (Quality) ที่ถูกนิยามด้วย “การทำสิ่งที่ถูกต้อง และปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง”

องค์กรธุรกิจนำแนวคิด Best Practices มาใช้โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้มั่นใจว่ากระบวนการและเป้าหมายที่กำหนดไว้จะนำมาซึ่งสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อให้บรรลุความเป็นองค์กรชั้นนำ
2. เพื่อใช้ Best Practices ในตลอดกระบวนการขององค์กร
3. เพื่อยกระดับของระบบการบริหารจัดการในทุกส่วนได้เทียบเคียงกับเป้าหมายความสำเร็จที่ใฝ่ฝัน (Benchmarking)
4. เพื่อตรวจสอบกระบวนการที่นำมาใช้ในองค์กรและแลกเปลี่ยนความก้าวหน้าของการทำงาน

ขั้นตอนการตรวจสอบบทเรียนที่ดีของโครงการ (Best Practice) มีดังนี้

1. ผู้เข้าร่วมประชุมตกลงร่วมกันถึงเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินโครงการในการประชุมถอดบทเรียน
2. แต่ละกลุ่มนำเสนอโครงการและผลการดำเนินงานของตนเอง

3. กลุ่มช่วยกันสรุปกระบวนการทำงานในแต่ละขั้นตอนของโครงการที่จะให้ประสบผลสำเร็จ ขั้นตอนที่ต้องการแลกเปลี่ยนความรู้ขององค์กรเพื่อหาส่วนที่ดีที่สุด

จุดเริ่มต้นของความรู้ คือ การปฏิบัติ และความสำเร็จของวิธีการปฏิบัติถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลาย เป็นวิถีปฏิบัติ และการสะท้อนกลับและตรวจสอบวิถีปฏิบัติซ้ำๆ จะทำให้เกิดการหลุดบังเกิดของบทเรียนที่ดีหรือการปฏิบัติที่ดี (<http://www.earthsummit2002.org/ie/energy-best.htm>)

จุดอ่อนของการถอดบทเรียนและการประยุกต์ใช้

ในปัจจุบันมีการถอดบทเรียนในหลาย ๆ เวที เท่าที่พบเห็นว่ามีจุดอ่อน มีดังนี้

1. เป็นการดำเนินโดยไม่มีระบบ ไม่มีโครงสร้าง จึงได้ความรู้เป็นส่วน ๆ ไม่สามารถเชื่อมโยงในเชิงระบบได้
2. มีสำนึกของการ “หวงวิชา” ไม่ยอมถ่ายทอด รวมทั้งกลุ่มก็ไม่เห็นความสำคัญของการแลกเปลี่ยนเพิ่มพูนความรู้ซึ่งกันและกัน
3. เกิดภาวะ “ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด” ไม่สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ท่วมท้นมาใช้ประโยชน์ได้ ระบบคิดจึงเป็นสิ่งสำคัญ
4. ขาดการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้ จึงทำให้มีการทำผิดซ้ำ
5. การตัดสินใจดำเนินการมิได้ใช้ความรู้ที่ได้จากการถอดบทเรียน

สรุป

วงจรของการเรียนรู้มีหลายช่วงเวลา ในการถอดบทเรียนการสังเคราะห์ผลองค์ความรู้ จึงควรเลือกแนวคิดเทคนิควิธีที่เหมาะสม แต่ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดหรือเทคนิควิธีใด จุดร่วมของการถอดบทเรียนและการจัดการความรู้ที่สำคัญ คือ

- ความเรียบง่าย
- ช่วงเวลาที่เหมาะสม
- สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี สร้างความรู้สึกในเชิงบวก
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งมีเงื่อนไขสำคัญ คือ เลือกคนที่ถูกต้องเหมาะสม (Get the right people talking) หาผู้ที่รู้ดีที่สุด แบ่งปันความรู้กับเครือข่าย
- สร้างองค์ความรู้จากบทเรียนที่ดี (Best Practice)
- การนำความรู้ที่ได้นั้นไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสร้างสรรค์ในอนาคต

แนวปฏิบัติที่ดี
จากการจัดการความรู้
ในเวที TK Forum

“

การเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์
ที่มาจากการทดลองลงมือปฏิบัติจริง
ผ่านกระบวนการจัดการความรู้
เป็นโอกาสให้แต่ละองค์กรสามารถทบทวนตนเอง
และนำความรู้หรือประสบการณ์จากต่างองค์กรไปปรับใช้
 อีกทั้งยังก่อให้เกิดพลังร่วมในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการอ่าน
ซึ่งจำเป็นต้องมีการเชื่อมประสานความร่วมมือกันต่อไป

”

การจัดการความรู้ในเวทีสาธารณะเพื่อผลักดันนโยบาย
การอ่านดำเนินการมาแล้ว 3 ครั้ง เพื่อสังเคราะห์แนวทางปฏิบัติที่ดี
(Best Practice) จากการถอดบทเรียนและประสบการณ์การทำงาน
ด้านส่งเสริมการอ่านขององค์กรต่าง ๆ โดยวางกรอบการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ยุทธศาสตร์การกระจายหนังสือให้เข้าถึงเด็ก
2. ยุทธศาสตร์การรณรงค์ให้เกิดความต้องการและพฤติกรรมการอ่าน
3. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้มีหนังสือที่มีคุณภาพและราคาเหมาะสม
4. ยุทธศาสตร์การปกป้องเด็กจากสื่อที่เป็นภัยและจัดอุปสรรคต่อการอ่านของเด็ก

การเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มาจากการทดลองลงมือ
ปฏิบัติจริง ผ่านกระบวนการจัดการความรู้ เป็นโอกาสให้แต่ละองค์กร

สามารถทบทวนตนเองและนำความรู้หรือประสบการณ์จากต่าง
องค์กรไปปรับใช้ อีกทั้งยังก่อให้เกิดพลังร่วมในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการอ่าน ซึ่งจำเป็นต้องมีการเชื่อมประสานความร่วมมือกันต่อไป
ในระยะยาว

เนื้อหาในบทนี้ สรุปรมาจากรายงานผลการจัดการความรู้ในเวที
TK Forum โดยจำเป็นต้องตัดทอนรายละเอียดการนำเสนอบทเรียน
การทำงานของแต่ละองค์กร เนื่องจากเนื้อหาในการจัดพิมพ์เป็น
หนังสือมีอยู่จำกัด จึงคัดสรรมาเฉพาะผลการสังเคราะห์ความรู้ที่
สะท้อนให้เห็นถึงแนวปฏิบัติที่ดีจากบทเรียนหรือประสบการณ์ของผู้
ปฏิบัติ และจัดหมวดหมู่เป็นหัวข้อเพื่อให้อ่านง่าย พร้อมทั้งตัวอย่างที่
น่าสนใจของบางองค์กรที่มีการนำเสนอในเวทีเสวนา ทั้งนี้ ผู้ที่สนใจ
ประเด็นการพูดคุยในรายละเอียดสามารถสืบค้นหาอ่านได้ทาง
เว็บไซต์ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ www.tkpark.or.th

ยุทธศาสตร์การกระจายหนังสือ ให้เข้าถึงเด็ก

1) แนวทางในการพัฒนาห้องสมุด และสถานที่อ่านหนังสือ

พัฒนาสถานที่ เดิมชีวิตให้ห้องสมุด

- จัดภูมิทัศน์ให้สะอาด สบาย สงบ อาจเพิ่มความสวยงามให้
เกิดความดึงดูด น่าสนใจ
- จัดสัดส่วนพื้นที่ให้เหมาะสม มีพื้นที่สำหรับเด็ก ที่เด็กสามารถ
พูดคุยกัน เล่น นอนพักผ่อน ทำการบ้าน หรือทานขนมได้
และพื้นที่สำหรับเด็กโตที่ต้องการความเงียบ สามารถคุยกัน
เบาๆ ฟังเพลงได้ ทำงานโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ notebook
ได้ ฯลฯ
- มีหนังสือสำหรับเด็กและหนังสือที่เหมาะสมกับความสนใจ
ของเด็กอย่างพอเพียง
- จัดให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต มีลักษณะเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ มี
กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมแนะนำหนังสือ
- สร้างหรือพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีมุมการเรียนรู้
สำหรับเด็ก / พื้นที่สร้างสรรค์ (ห้องสมุดดนตรี ห้องสมุดไอที
ห้องสมุดเด็ก ห้องฉายภาพยนตร์ พื้นที่อ่านหนังสืออย่าง

อิสระ) โดยร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นร่วม
รับผิดชอบดูแลและดำเนินการ

- จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะงานห้องสมุดแก่เจ้าหน้าที่ เช่น
การอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดชุมชน ฯลฯ

พัฒนาบริการเชิงรุกไปยังกลุ่มเป้าหมาย

- ประชาสัมพันธ์กิจกรรมห้องสมุดผ่านสื่อระดับต่าง ๆ ใน
ท้องถิ่น ชุมชน เพื่อดึงดูดผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรม
- จัดห้องสมุดเคลื่อนที่หรือกระเช้าหนังสือให้บริการกับพื้นที่
กลุ่มเป้าหมาย เช่น ป้ายรถเมล์ วินมอเตอร์ไซด์
- จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในชุมชน / โรงเรียน
- ขยายเวลาเปิดบริการห้องสมุดจนถึงช่วงเย็น
- สร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ใช้บริการกับห้องสมุดในการดูแล
และเป็นเจ้าของห้องสมุด เช่น จัดเปลี่ยนเวรให้เจ้าหน้าที่
และเด็กในชุมชนเข้ามาดูแลจัดหนังสือ ซ่อมแซมหนังสือ ให้
เด็กได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือ

มีกิจกรรมกระตุ้นการอ่านของเด็ก / กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของ หนังสือและห้องสมุด

- จัดกิจกรรมการวิเคราะห์ / เขียนสรุปสิ่งที่ตนอ่านจาก
หนังสือ / แสดงผลงาน / ดิบบอร์ด ฯลฯ ประกวดผลงาน
การวิเคราะห์ หรืองานเขียน
- จัดกิจกรรมการอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ

ตัวอย่างการพัฒนาบริการเชิงรุก : กองนันทนาการ กทม.

ประสานงานกับชุมชนเพื่อจัดพื้นที่การอ่านหนังสือ
ให้กระจายตัวในชุมชน พื้นที่การอ่านขนาดย่อยที่สุด
คือ “กระเช้าหนังสือ” ซึ่งบรรณารักษ์คัดเลือกหนังสือ
ที่ห้องสมุดใช้งานมาระยะหนึ่งแล้วใส่กระเช้า นำไปมอบให้
ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ เป็นความพยายามนำหนังสือเข้าไป
กระจายในชุมชนเพื่อให้ชาวชุมชนสามารถหยิบยืมหนังสือ
ไปอ่านได้โดยง่าย และช่วยให้พ่อแม่มีโอกาสหาหนังสือไป
ให้ลูกอ่านได้โดยไม่ต้องซื้อเอง

- จัดกิจกรรมการค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับคุณค่าและภูมิปัญญา
ในท้องถิ่น หรือประวัติศาสตร์ท้องถิ่น แล้วนำมาบอกเล่า
เขียน หรือเรียบเรียงเป็นหนังสือ
- จัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ การให้รางวัลด้วยหนังสือ การให้
รางวัลในการเข้าห้องสมุดบ่อย ให้รางวัลการพาเพื่อนเข้า
ห้องสมุด การทัศนศึกษา การจัดค่ายรักการอ่าน / เยาวชน
รักการอ่าน / ครอบครัวรักการอ่าน
- สร้างกลุ่มอาสาสมัครรักการอ่าน หรืออาสาสมัครสอนอ่าน
หนังสือให้กับเด็ก

- สร้างแกนนำในโรงเรียน ขยายเครือข่ายเด็กรักการอ่านในโรงเรียน
- สร้างแกนนำเด็กและเยาวชน ซึ่งเด็ก ๆ ที่เป็นผู้นำจะรู้สึกถึงความ “เท่” ในบทบาทผู้นำในการทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของตน และส่งผลให้ไปชักชวนขยายเครือข่ายต่อไป
- ใช้สื่อหลากหลายรุกเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อกระตุ้นและนำไปสู่การสนใจการอ่าน
- นำหนังสือเข้าไปให้บริการถึงมือเด็กที่อยู่ห่างไกล ยากจน หรือขาดโอกาส เพื่อให้ได้รับการปลูกฝังความสนใจต่อการอ่าน
- เข้าถึงสภาพปัญหาของชุมชนที่ยากจน รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่ขาดสิทธิและโอกาสในการเข้าถึงหนังสือ เพื่อจัดหาและกระจายหนังสือที่มีเนื้อหาเหมาะสมให้บริการในกลุ่มที่ขาดโอกาส

2) แนวทางในการสร้างความร่วมมือกับกลไกต่างๆ

การเพิ่มศักยภาพให้แก่หน่วยงานในการกระจายหนังสือสู่เด็ก

- พัฒนากลไกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นแหล่งหรือเจ้าภาพในการกระจายหนังสือสู่เด็ก
- กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบหลักในการรวบรวมความรู้และสรุปเพื่อจัดทำคู่มือการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ หรือห้องสมุด ฯลฯ ที่มีลักษณะและขนาดหลากหลายและยืดหยุ่น

ตัวอย่างการสร้างกิจกรรม กระตุ้นการอ่านของเด็ก : มูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม)

กลุ่มมะขามป้อมมีแนวทางการทำงาน ที่เน้นการพัฒนาแกนนำในพื้นที่ เริ่มต้นด้วยแนวคิดให้มีหนังสือถึงมือเด็ก และเสริมด้วยกระบวนการทำให้หนังสือมีพลัง จนผู้อ่านเกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนโลกทัศน์ชีวิตทัศน์ และปรับพฤติกรรมของตัวเอง

การทำงานในพื้นที่ของกลุ่มมะขามป้อม มุ่งเน้นการกระตุ้นให้คนในพื้นที่เกิดความอยากเรียนรู้ และอยากอ่านในรูปแบบต่างๆ การขับเคลื่อนกิจกรรมวางอยู่บนพื้นฐานของการสร้างแกนนำการรักการอ่าน ที่มีศักยภาพ เริ่มตั้งแต่แกนนำวัยเด็กหรือแกนนำนักเรียน ขยายสู่แกนนำระดับครอบครัวและผู้นำชุมชน

เสริมด้วยการใช้กิจกรรมเชิงรุกที่มีรูปแบบยืดหยุ่น ตามกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มแกนนำ และสภาพแวดล้อม

ในลักษณะของกิจกรรมกระบวนการ

เช่น ละคร หุ่น หนังสือ ฯลฯ

โดยมีหนังสือเป็นองค์ประกอบ

- และเผยแพร่คู่มือนี้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้
- ส่งเสริมให้หน่วยงานที่มีความชำนาญในการพัฒนาศักยภาพ การส่งเสริมการอ่านจัดอบรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำหน้าที่กระจายหนังสือสู่เด็ก
- ส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษา ครูบรรณารักษ์ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำชุมชนและองค์กรท้องถิ่นเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา ชุมชนรักการอ่าน
- สร้างเครือข่ายองค์กรส่งเสริมการอ่านในกลุ่มเด็ก ที่มีการ ทำงานคล้ายคลึงกัน ทั้งในเชิงพื้นที่ เชิงประเด็น และเชิง กลุ่มเป้าหมาย และจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้กลับมาพัฒนาศักยภาพการทำงาน ด้านหนังสือเพื่อเด็กและการรักการอ่าน

การส่งเสริมให้ชุมชนหรือองค์กรท้องถิ่น จัดมุมหนังสือหรือห้องสมุดในพื้นที่

- ใช้พลังชุมชนผลักดันฝ่ายการเมือง / ท้องถิ่นให้จัดมุมหนังสือหรือห้องสมุด โดยแลกเปลี่ยนกับการได้รับคะแนนเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป
- คัดเลือกองค์กรท้องถิ่นที่มีความพร้อมและตั้งใจจัดทำมุมหนังสือหรือห้องสมุดหรือพื้นที่เรียนรู้ในชุมชน และถ่ายทอดความรู้และรูปแบบการดำเนินการ ตลอดจนให้การสนับสนุนให้เกิดพื้นที่ดังกล่าวในชุมชนจนบรรลุผลสำเร็จ

- สรรหาแกนนำตัวจริงในชุมชนให้เป็นเจ้าภาพในการจัดทำพื้นที่รักการอ่าน ก่อนส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เปิดพื้นที่หรือห้องสมุด
- สนับสนุนหนังสือและสื่อต่าง ๆ ลงไปในชุมชน ให้ชาวชุมชนใช้บริการโดยสะดวก
- ปรับแนวคิดของชาวชุมชนให้เข้าใจความหลากหลายรูปแบบของห้องสมุด มุมอ่านหนังสือ หรือพื้นที่การเรียนรู้ ซึ่งต้องเหมาะสมกับสภาพชุมชน
- สนับสนุนและเตรียมความพร้อมชุมชนในการจัดทำห้องสมุดชุมชน ห้องสมุดสำหรับเด็ก และพื้นที่สร้างสรรค์ ให้มีการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาครอบครัวให้เป็นกลไกนำหนังสือถึงมือเด็ก

- ชักจูงให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมรักการอ่าน หรือเป็นแกนนำจัดกิจกรรม เช่น ช่วยประชาสัมพันธ์จูงใจให้เด็กใช้บริการห้องสมุด ร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เข้าร่วมได้ ทั้งครอบครัว เข้าร่วมอบรมเทคนิคการเล่านิทานและนำไปใช้ ฯลฯ
- สนับสนุนให้ครอบครัวที่มีความพร้อม เปิดบ้านเป็นแหล่งอ่านหนังสือในชุมชน

การกระตุ้นร้านขายหนังสือ

- บทเรียนจากปัจเจกบุคคล คือ การถามหาหนังสือที่ดี ขอให้ร้านส่งหนังสือดี หรือขอให้แนะนำหนังสือดีมาวางบนแผงด้านหน้าร้าน

3) แนวทางการจัดกิจกรรมการกระจายหนังสือ

การรับบริจาคหนังสือมือสอง สภาพดี เพื่อส่งต่อให้กับแหล่งอ่านหรือผู้ที่มีความต้องการ

- ระบุประเภทหนังสือที่ต้องการรับบริจาคอย่างชัดเจน รวมทั้งหนังสือที่ไม่ต้องการรับ หรือแจ้งให้ผู้บริจาคทราบว่าจัดการกับหนังสือที่ไม่ตรงกับความต้องการอย่างไร โดยไม่จำเป็นต้องส่งมาให้คัดแยก
- ให้ผู้บริจาคมำหนังสือมาส่งเอง
- ใช้ระบบอาสาสมัครช่วยในงานคัดแยกหนังสือ
- รณรงค์ให้มีการบริจาคหนังสือสำหรับเด็กเพราะเป็นหนังสือที่มีผู้บริจาคน้อยแต่มีความต้องการมาก
- ใช้เว็บไซต์เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงข้อมูลความต้องการ ทั้งผู้ประสงค์จะบริจาคหนังสือมือสอง สภาพดี และผู้ที่ต้องการรับหนังสือมือสองไปเข้าห้องสมุดหรืออ่านเอง โดยเผยแพร่ข้อมูลรายการหนังสือที่มีผู้บริจาคทางเว็บไซต์ เพื่อให้แหล่งอ่านหนังสือหรือผู้ที่มีความต้องการอ่านสามารถเข้าถึงได้ง่าย และสามารถแจ้งความจำนงขอรับ (จอง) หนังสือผ่านทางเว็บ
- บริการส่งหนังสือทางไปรษณีย์ให้ในกรณีที่ผู้รับเป็นเด็กหรือกรณีที่ไม่ลื้เปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายสูงเกินไป กรณีห้องสมุดหรือโรงเรียนต้องการหนังสือเป็นจำนวนมาก ให้เดินทางมารับเอง ส่วนหนังสือที่มีน้ำหนักมากและไม่มีผู้ต้องการมากนัก เช่นนิตยสารบางหัว จะนำออกจำหน่ายในราคาถูก เพื่อหารายได้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดส่งหนังสือ

ตัวอย่างการกระจายหนังสือด้วยการรับบริจาค
หนังสือมือสอง :
โครงการอ่านสร้างชาติ มูลนิธิกระจกเงา

มูลนิธิกระจกเงามีประสบการณ์เบื้องต้นจากการรับบริจาคเสื้อผ้ามาก่อน และก่อนดำเนินการทำโครงการรับบริจาคหนังสือมือสอง ได้ศึกษาและถอดบทเรียนจากหน่วยงานที่เคยทำกิจกรรมเดียวกันนี้ และนำบทเรียนมาประยุกต์ใช้สำหรับโครงการ “หนังสือมือสองเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย” หรือโครงการอ่านสร้างชาติ มูลนิธิกระจกเงาทำหน้าที่เป็นตัวกลางรับหนังสือที่มีผู้บริจาคและเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการหนังสือเข้ามาเลือกหาหนังสือไปใช้ กระบวนการจัดการในการรับหนังสือมีขั้นตอนโดยย่อ คือ

- ประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณะว่าต้องการรับบริจาคหนังสือมือสอง สภาพดี โดยแจ้งอย่างชัดเจนว่า หนังสือบางประเภท เช่น แบบฝึกหัดใช้แล้ว หนังสือชุบชิบดารา หนังสือโฆษณาองค์กรที่มีแต่ภาพบุคคล หนังสือที่อยู่ในสภาพฝึกขาด หนังสือประเภทล้อแหลมต่อศีลธรรม ฯลฯ หนังสือเหล่านี้ จะถูกนำไปขายเพื่อนำเงินมาใช้ซื้อหนังสือเพื่อเด็ก หรือใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าจัดส่งหนังสือ

- ผู้บริจาคต้องนำหนังสือมาส่งให้เอง
- มูลนิธิต้องเตรียมสถานที่ที่มีพื้นที่กว้างขวางเพียงพอ ในการรองรับหนังสือที่จะมีผู้บริจาคจำนวนมาก
- สร้างเครือข่ายรับบริจาคหนังสือ เช่น โครงการนี้มีป้อมน้ำมันบางจากร่วมรับหนังสือบริจาคและนำมาส่งให้ด้วย

มูลนิธิกระจกเงาเป็นองค์กรเดียวในเวทีถอดบทเรียนที่ดำเนินโครงการรับบริจาคหนังสือโดยตรง และหนังสือมีจำนวนมาก ระบบคัดแยกหนังสือจึงมีความสำคัญมาก มูลนิธิฯ ได้บทเรียนจากมูลนิธิโตโยต้าที่เคยทำโครงการลักษณะเดียวกัน แต่ใช้งบประมาณสูงมากในการรวบรวมและคัดแยกหนังสือ มูลนิธิกระจกเงาจึงจัดทำระบบอาสาสมัครเข้ามาใช้ในงานคัดแยกหนังสือ หลังจากการคัดแยกหนังสือ จะได้ทั้งหนังสือที่ไม่มีประโยชน์ (จะถูกนำไปขายเป็นกระดาษรีไซเคิล) และหนังสือที่สามารถส่งต่อได้ ซึ่งจะถูกจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อรอการบริจาคต่อมูลนิธิฯ จะนำรายชื่อหนังสือขึ้นเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการเข้ามาเลือกจองต่อไป

มูลนิธิกระจกเงาดำเนินการกระจายหนังสือสู่แหล่งอ่านอย่างเป็นระบบ มีการจัดการหลายรูปแบบ ได้แก่

- จัดเตรียมหนังสือให้ตามการจองผ่านทางเว็บไซต์ หรือในกรณีที่ผู้รับหนังสือมาเอง ก็สามารถเดินเลือกจากคลังหนังสือที่มีอยู่ได้
- จัดส่งหนังสือให้ถึงมือผู้รับทางไปรษณีย์ โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก ที่จะได้รับหนังสือที่บ้าน เพราะมูลนิธิต้องการให้เด็กได้มีหนังสือเป็นของตนเอง
- ให้ผู้รับซึ่งเป็นโรงเรียนหรือห้องสมุด และขอหนังสือจำนวนมาก มารับจากมูลนิธิเอง เป็นการลดภาระด้านการจัดส่งหรือกรณีที่มาขอรับคอมพิวเตอร์มือสองด้วยก็ให้รับหนังสือไปด้วยเลย

- ในกรณีหนังสือที่มีน้ำหนักมาก เช่น นิตยสารชั้นนำ มูลนิธิจะนำออกจำหน่ายในกิจกรรม ‘one book one baht’ เพื่อนำรายได้ไปใช้ในการซื้อหนังสือสำหรับเด็ก หรือนำไปใช้เป็นค่าจัดส่งหนังสือต่อไป

มูลนิธิกระจกเงาได้ดำเนินการนำหนังสือสู่แหล่งอ่านเป็นจำนวนมาก และพบว่าโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลจะได้รับความสนใจจากผู้ที่บริจาค อาจเนื่องจากการรณรงค์ให้เห็นสภาพความยากลำบาก และความขาดแคลนของโรงเรียนลักษณะนั้น ทำให้โรงเรียนที่อยู่ระหว่างเส้นทางสู่พื้นที่ยากลำบากถูกละเลย และได้รับโอกาสน้อยลง ในการที่จะมีผู้สนับสนุนนำหนังสือและอุปกรณ์อื่นๆ มาบริจาค ข้อสังเกตเกี่ยวกับหนังสือที่รับบริจาคมา คือ หนังสือสำหรับเด็กมีผู้บริจาคไม่มาก แต่มีความต้องการจากแหล่งอ่านมากซึ่งน่าจะมีสาเหตุจากหนังสือเด็กมีราคาแพง ในขณะที่หนังสือกลุ่มที่ได้รับบริจาคมาเยอะ แต่มีผู้ต้องการน้อย คือ หนังสือธรรมะหรือหนังสือที่พิมพ์แจกในงานศพ

4) แนวทางในการพัฒนาองค์กร / ระบบอาสาสมัคร

ระบบอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านหรืออาสาสมัครการรักการอ่านที่มาจากเวทีถอดบทเรียนครั้งนี้มี 3 ลักษณะ คือ

1. อาสาสมัครทำงานในบ้านหนังสือภายใต้การดูแลของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน กทม. อาสาสมัครเป็นสมาชิกในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของบ้านหนังสือ ได้รับการอบรมให้ความรู้จากบรรณารักษ์ห้องสมุดเกี่ยวกับการดูแลห้องสมุด มีค่าตอบแทนเป็นรายวัน มีสัญญาเป็นรายปี อาสาสมัครมีการหมุนเวียนเปลี่ยนบ่อย หากหางานที่มั่นคงกว่าได้ แต่บางส่วนมีความสุขกับงาน เพราะได้ทำงานที่ตัวเองชอบและได้อยู่ใกล้บ้าน

2. อาสาสมัครตามความหมายที่แท้จริงของงานอาสาสมัคร คือ มีจิตอาสาช่วยทำงานโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน แต่อาสาสมัครแบบนี้ยังไม่ปรากฏชัดเจนในงานส่งเสริมการอ่าน

3. อาสาสมัครที่ร่วมอยู่ในกิจกรรมอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน เช่น โครงการเยาวชนจิตอาสาพัฒนาห้องสมุดของ TK park และโครงการอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านของกลุ่ม we are happy ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ ยังไม่สามารถสรุปเป็นรูปแบบหรือแนวปฏิบัติที่ดีได้

บทเรียนเกี่ยวกับงานอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านที่ได้นำมาเสนอในเวทีครั้งนี้ยังไม่เพียงพอที่จะสรุปเป็นแนวปฏิบัติที่ดี อาจเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละองค์กรยังไม่มากพอ ความเห็นส่วนหนึ่งจาก

เวทีถอดบทเรียน คือ องค์กรส่วนใหญ่มุ่งเน้นการทำงานด้วยตนเองเป็นหลัก บทเรียนจากงานอาสาสมัครด้านการส่งเสริมการอ่านจึงยังไม่ชัดเจน องค์กรที่เกี่ยวข้องจึงน่าจะได้พัฒนางานอาสาสมัครในองค์กรของตน (หากเล็งเห็นถึงความสำคัญ) และหาโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันเป็นระยะเพื่อที่จะได้บทเรียนที่เหมาะสมต่อไป

5) แนวทางในการรณรงค์สร้างกระแสความตื่นตัว

งานรณรงค์ส่งเสริมการอ่านเป็นยุทธศาสตร์ที่มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังไม่สามารถสรุปแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อเป็นรูปแบบในการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านได้ เนื่องจากผลการรณรงค์ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการมาอย่างยาวนาน ยังไม่ปรากฏผลเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอ่านที่เป็นรูปธรรม แนวปฏิบัติทุกรูปแบบจึงยังเป็นแนวทางที่ต้องดำเนินการต่อไป เช่น

- สร้างกระแสความเป็นเด็ก “เท่” หากได้เป็นผู้นำด้านการอ่าน
- ผลักดันให้กลุ่มธุรกิจเกี่ยวกับหนังสือและการอ่าน เช่น อุตสาหกรรมกราฟิก สำนักพิมพ์ ร้านหนังสือ ฯลฯ ผนึกกำลังกันทำโฆษณาการส่งเสริมการอ่าน
- สร้างกระแสการส่งเสริมการรักการอ่านผ่านทางสื่อช่องทางใหม่ๆ เช่น you tube ซึ่งเผยแพร่ได้กว้างไกลกว่าช่องทางสื่อที่ใช้ในปัจจุบัน

- ศึกษาวิจัยเพื่อหาคำตอบว่าปัจจัยที่ทำให้คนไทยไม่อ่านหนังสือและอ่านหนังสือน้อยคืออะไร ซึ่งสาเหตุอาจมีตั้งแต่อ่านหนังสือไม่ออก ไปจนถึงการไม่เห็นประโยชน์ของการอ่านเลย เพื่อให้การรณรงค์ตรงเป้าหมายมากที่สุด
- รณรงค์ส่งเสริมการอ่านอย่างเข้มข้นจนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างแท้จริง เนื่องจากการดำเนินการรณรงค์ที่ผ่านมาส่งผลเพียงแค่การ “รู้แต่ไม่ทำ” (เข้าใจว่าการอ่านเป็นสิ่งดี แต่ก็ยังไม่อ่าน)
- ผลักดันให้มีการนำเรื่องในหนังสือมาถ่ายทอดเป็นภาพยนตร์หรือละคร อาจสร้างหรือกระตุ้นคนบางกลุ่มให้สนใจจะอ่านเรื่องจากหนังสือเพิ่มขึ้น
- พื้นที่ต่างจังหวัดต้องมีลักษณะการดำเนินการที่ต่างจากในเมือง การใช้สื่อ IT สำหรับชาวบ้านจะไม่ได้ผล ต้องพยายามส่งหนังสือไปให้ถึงมือชาวบ้าน และพัฒนาห้องสมุดในพื้นที่ชนบทให้เป็นห้องสมุดที่มีชีวิต เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับภาระในการบริหารจัดการ ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน

6) แนวทางในการผลักดันนโยบาย

ความเห็นของผู้เข้าร่วมเวทีถอดบทเรียนต่อการผลักดันนโยบายส่งเสริมการอ่าน เช่น

- ผลักดันให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ
- ผลักดันให้จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านแห่งชาติ
- ผลักดันให้เกิดกระแสความนิยมการอ่านผ่านทางสื่อมวลชนทุกแขนง
- ผลักดันให้บุคลากรในธุรกิจการพิมพ์ส่งเสริมนักเขียนที่ดี และเผยแพร่ส่งเสริมหนังสือที่ดี

ยุทธศาสตร์การรณรงค์ให้เกิดความต้องการและพฤติกรรมการอ่าน

1) แนวทางในการสร้างพฤติกรรมการอ่านที่เริ่มจากครอบครัว

การนำหนังสือสู่ครอบครัวและส่งเสริมให้ครอบครัวคุ้นเคยกับหนังสือและการอ่าน

- จัดทำโครงการหนังสือเล่มแรก มอบหนังสือเด็กให้เป็นของขวัญแก่เด็กแรกเกิด หรือมอบหนังสือให้กับครอบครัวที่มีลูกอยู่ในช่วงปฐมวัย และฝึกทักษะการเล่านิทานให้ลูกฟัง
- กระจายหนังสือให้ครอบครัวเข้าถึงได้ง่าย (ร่วมกับยุทธศาสตร์การทำให้หนังสือคุณภาพดีและราคาถูกลง)
- ห้องสมุดประชาชน องค์กรที่ทำงานด้านหนังสือและการอ่าน สื่อมวลชน เผยแพร่กิจกรรมการรณรงค์ส่งเสริมให้พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างในการอ่านหนังสือและนิสัยรักการอ่าน
- สนับสนุนให้จัดมุมหนังสือภายในบ้าน หรือปรับปรุงบ้านเป็นสถานที่อ่านหนังสือหรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ตามความพร้อมและความสมัครใจของแต่ละครัวเรือน

ตัวอย่างการสร้างพฤติกรรมกรรมการอ่าน เริ่มต้นที่ครอบครัว : โครงการหนังสือเล่มแรก มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก

มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก ดำเนินโครงการหนังสือเล่มแรก ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข มอบหนังสือเล่มแรกพร้อมทั้งสอนวิธีการใช้แก่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กอายุ 6-9 เดือน ที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลศูนย์บริการสาธารณสุข ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย สถานรับเลี้ยงเด็กของทางราชการ เอกชน และมูลนิธิ ซึ่งจากการติดตามผลพบว่าเด็กที่ได้รับหนังสือภาพ ตั้งแต่วัยทารกแสดงความสนใจในการอ่าน สูงกว่าเด็กนอกโครงการ ถึง 3 เท่า หลังจากได้รับหนังสือเล่มแรกเป็นเวลา 2 ปี นอกเหนือจากนั้น โครงการนี้ยังช่วยสานสายใยรักในครอบครัว ทำให้พ่อแม่ลูกมีความสัมพันธ์กันแน่นอบอุ่นยิ่งขึ้น เพราะการเลี้ยงลูกด้วยหนังสือไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อการสอนให้ลูกอ่านหนังสือออก แต่จุดประสงค์ที่สำคัญที่สุดคือให้พ่อแม่ลูกมีความสุขกับหนังสือร่วมกัน

2) แนวทางในการสร้างพฤติกรรมการอ่าน ที่โรงเรียน

การสร้างศักยภาพในการอ่าน

- การสอนภาษาไทยให้เด็กอ่านหนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- การสอนวิชาการอ่านเพื่อชีวิต การอ่านวรรณกรรมเป็นวิชาบังคับ
- ฝึกให้นักเรียนเขียนรายงานในทุกวิชา

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียน

- จัดค่ายเยาวชนรักการอ่าน
- จัดกิจกรรมเสริมเกี่ยวกับการอ่าน เช่น การแข่งขันประกวดการอ่านหนังสือดี การอ่านหนังสือหน้าเสาธง การค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ มาพูดและเขียน การทำหนังสือทำมือ ฯลฯ

การปรับโครงสร้างการจัดการศึกษา

- ปรับโครงสร้างหลักสูตรระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยเพิ่มเนื้อหาวิชาภาษาไทยและการอ่านเป็นวิชาบังคับในสัดส่วนที่สูงขึ้น
- ปรับระบบการจัดการศึกษาให้ครูมีเวลาสำหรับการเรียนการสอน และมีเวลาในการดูแลนักเรียนเพิ่มมากขึ้น
- ปรับระบบการประเมินผลการทำงานของครู ให้มีเป้าหมายในการเพิ่มคุณภาพของนักเรียนเป็นหลัก

การจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

- ห้องสมุดโรงเรียนต้องมีหนังสือมากเพียงพอกับความต้องการ
- ห้องสมุดโรงเรียนต้องมีหนังสือใหม่เพิ่มขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ
- บรรยากาศในห้องสมุดโรงเรียนต้องเหมาะสมกับความสนใจและการเรียนรู้ของเด็ก
- ครูบรรณารักษ์ต้องเข้าใจบทบาทการทำหน้าที่ส่งเสริมการอ่าน

ตัวอย่างการสร้างพฤติกรรมกรรมการอ่านที่โรงเรียน : กลุ่มสายธารอ่านเขียนเรียนรู้อีวิต

เป็นการรวมกลุ่มเยาวชนที่รักในงานเขียนและรวมตัวกันเพื่อเขียนเรื่องราว และบทกวี เผยแพร่สู่สาธารณชน โดยมี คุณนิวัฒน์ บุญญาบุรุษ (ครูไก่) โรงเรียนเสาชิงช้า จ.นครศรีธรรมราช เป็นที่ปรึกษาและขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างการอ่านทั้งในและนอกโรงเรียน ตัวอย่างกิจกรรมของกลุ่มที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการอ่าน มีดังนี้

- รับผิดชอบต่อหนังสือจากบุคคลภายนอก สำนักพิมพ์ กลุ่มธุรกิจ เพื่อนๆ และแหล่งต่างๆ ที่รับรู้ว่ามีการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน
- ส่งเสริมให้เด็กเก็บออมเงินและรวมกันซื้อหนังสือที่อยากอ่าน โดยให้นักเรียนร่วมกันระบุชื่อหนังสือที่อยากได้ และร่วมกันคิดว่าจะหาเงินมาซื้อหนังสือได้อย่างไร (ออมเงินวันละบาท ภายใน 2 - 3 วันจะได้หนังสือใหม่ 1 เล่ม)
- ส่งเสริมให้เด็กทำหนังสือทำมือ
- จัดกิจกรรมเสริมที่เหมาะสม (ทั้งในและนอกโรงเรียน)
- ทบทวนแนวทางการสอนภาษาไทยและการอ่านให้มีประสิทธิภาพขึ้น นำวิธีการสอนที่เคยได้ผลดีในอดีตกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ การสะกดคำ และการผสมคำ ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถอ่านหนังสือได้มากขึ้น เพราะสามารถสะกดคำที่แม้จะยังไม่เคยเห็นมาก่อนได้ (เด็กไทยอ่านได้น้อยลงเพราะอ่านไม่ออก)
- เพิ่มเนื้อหาการพัฒนาทักษะการอ่าน ให้อ่านเป็น อ่านเพื่อรู้ เพื่อบันเทิง ฯลฯ
- จัดสอนวิชาการอ่านเพื่อชีวิต มอบหมายให้นักเรียนอ่านหนังสือ แล้วนำสิ่งที่แต่ละคนอ่านมาเล่าสู่กันฟัง โดยมีกิจกรรมเสริม เช่น การเดินเที่ยว

ร้องเพลง ค่ายเยาวชนรักการอ่าน ให้นักเรียนระดมความคิดหลังจกการอ่านซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการอ่านเสริมสร้างทัศนคติต่อการอ่าน และในที่สุดเกิดเป็นนิสัยรักการอ่านหนังสือ

- ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือให้มาก และเสริมแรงจูงใจโดยการให้รางวัลแก่เด็กที่อ่านหนังสือมาก มีกระบวนการตรวจสอบว่า อ่านหนังสือจริง และมีการทดสอบ
- จัดค่ายวรรณกรรม มีกิจกรรมการอ่าน การวิเคราะห์หนังสือการเขียนสิ่งที่อ่าน
- จัดแข่งขันการอ่านหนังสือ
- จัดกิจกรรมการอ่านหน้าเสาธง
- ส่งเสริมให้นักเรียนเขียนบันทึกการอ่าน เขียนรายงานการปฏิบัติงานในวิชาต่างๆ (เช่น ให้นักเรียนทำแปลงปลูกผัก และให้บันทึกรายงานทุกอย่างที่เกิดขึ้น ตั้งแต่การเตรียมพื้นที่ การเลือกพืช ปัญหาที่ประสบความช่วยเหลือที่ได้รับโดยไม่ได้มีเป้าหมายในการมีพืชผัก แต่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการทำงาน การแก้ปัญหา การรู้จักการบันทึกการทบทวน ฯลฯ)
- จัดการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมีการจัดสอบ
- ส่งเสริมให้เด็กหาหนิทานพื้นบ้านในชุมชนแล้วนำมาเล่าและเขียน
- กระตุ้นให้เด็กทำงานค้นคว้าจากหนังสือเพื่อมาพูดและเขียน
- ประกวดการอ่านหนังสือ
- ส่งเสริมการสร้างจินตนาการจากเรื่อง

3) แนวทางในการสร้างพฤติกรรมกรรมการอ่าน ที่ห้องสมุดประชาชน

การชักจูงให้ประชาชนใช้บริการห้องสมุดประชาชน

- การประชาสัมพันธ์เชิงรุก
- การให้บริการฟรี
- การจัดกิจกรรมนอกสถานที่เพื่อให้ประชาชนได้สัมผัสบุคลากรส่งเสริมการอ่าน

การสร้างบรรยากาศในห้องสมุดประชาชน

- จัดห้องสมุดให้เรียบร้อย สะอาด สบาย และสวยงาม
- จัดมุมหนังสือให้มีการนำเสนอหนังสืออย่างน่าสนใจ
- จัดมุมบริการต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต มุมหนังสือผู้ใหญ่ มุมหนังสือเด็ก มุมเด็กเล็ก มุมกาแฟ ฯลฯ
- จัดบริการเสริมโดยการประยุกต์แนวคิดต่าง ๆ ให้การเข้าห้องสมุดเป็นสิ่งที่สนุกและดึงดูดใจ

การพัฒนาบุคลากรส่งเสริมการอ่าน(บรรณารักษ์)

- คัดเลือกบุคลากรส่งเสริมการอ่านที่มีทัศนคติที่ดีต่องานบรรณารักษ์ มีจิตบริการและพร้อมจะทำงานบริการ
- จัดฝึกอบรมโดยบุคลากรที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน
- ส่งเสริมให้งานบรรณารักษ์และการส่งเสริมการอ่านเป็นงานที่มีเกียรติ บุคลากรมีความภาคภูมิใจในการทำงานและสามารถเติบโตในหน้าที่การงานตามวิชาชีพ

- ศึกษาดูงานการจัดการห้องสมุดที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้บุคลากรมีความตื่นตัวในการทำงาน มองโลกกว้างและทันสมัย
- องค์กรประสานงานหรือเครือข่ายจัดกิจกรรมเสริมสร้างกำลังใจบุคลากรที่ทำงานส่งเสริมการอ่านในพื้นที่

การสร้างเครือข่ายกับภาคีที่จะช่วยสนับสนุนการจัดการห้องสมุด

- การรับบริจาคหนังสือ
- การประสานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมรับผิดชอบ

ตัวอย่างการปรับปรุงและพัฒนาคือห้องสมุด

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ห้องสมุดประชาชนอำเภอคำตากล้า จังหวัดสกลนคร และห้องสมุดประชาชนจังหวัดสงขลา เป็นห้องสมุดที่ได้รับรางวัลจากการประกวดห้องสมุดมีชีวิต (TK park Living Library Award) เมื่อปี 2549 และมีการพัฒนาปรับปรุงให้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตอย่างต่อเนื่อง วิธีการเติมชีวิตให้กับห้องสมุดของห้องสมุดประชาชนทั้ง 3 แห่ง มีสีสันและน่าสนใจอย่างยิ่ง ดังนี้

การสร้างสภาพแวดล้อมในห้องสมุด

- สร้างบรรยากาศที่ร่มเย็นในห้องสมุด บุคลากรทุกฝ่ายร่วมสร้างบรรยากาศชวนเข้าห้องสมุด
- มีบรรณารักษ์ที่มีคุณภาพ เป็นมืออาชีพ รับผิดชอบต่อหน้าที่ของบรรณารักษ์อย่างแท้จริง
- บรรณารักษ์ต้องอารมณ์ดี หากรู้สึกอารมณ์เสียต้องพักสักครู่หนึ่ง
- จัดสภาพแวดล้อมให้อื้อต่อการอ่าน บนชั้นต้องมีหนังสือพร้อมให้บริการ มุมเด็กมีข้อความเชิญชวน กระตุ้นให้พ่อแม่หยิบหนังสือ การจัดที่นั่งอ่าน นอนอ่าน ที่ดูโทรทัศน์ กินขนม มุมกาแฟ
- จัดมุมหนังสือพิเศษ เช่น มุมหนังสือบำรุงใจสำหรับผู้ใหญ่ที่ต้องการอ่านสิ่งที่เสริมสร้างพลังชีวิต
- จัดทำเมนูแนะนำหนังสือ เช่น หนังสือที่น่าอ่านในวันนี้มีอะไรบ้าง
- ป้ายประกาศหนังสือเล่มโปรดดารา บรรณารักษ์ต้องพยายามหาข้อมูลว่า ดาราที่เป็นที่ชื่นชอบของวัยรุ่นคือใคร และเขาหรือเธอชอบอ่านหนังสืออะไร แล้วนำหนังสือโปรดมาวางไว้ด้วย หนังสือเล่มที่ดาราคนโปรดชอบอ่านจะไปกระตุ้นให้คนชอบดารายากอ่านด้วย
- มีหนังสือที่เพียงพอต่อความต้องการ
- จัดหาหนังสือที่ตรงกับความต้องการของประชาชน โดยการสอบถามความต้องการของสมาชิกและคนในชุมชน

การเพิ่มหนังสือให้ห้องสมุด

- รับบริจาคจากบุคคลทั่วไป (ต้องมีระบบคัดเลือกหนังสือที่ไม่เหมาะสม)
- ขอรับบริจาคหนังสือจากสำนักพิมพ์

เทคนิคการสร้างบรรยากาศและเพิ่มสีสันในเข้าใช้บริการจากห้องสมุด

- การทำให้หนังสือมีชีวิต เช่น ผูกตุ๊กตาติดไว้ที่หนังสือ (ใช้ตุ๊กตามีสองตัวเล็กๆ) จัดกิจกรรมอ่านเล่มนี้มีรางวัล (เสียบคำถามไว้ที่หนังสือ เมื่อเด็กตอบแล้วนำมาส่งที่ก็จะได้รับรางวัลจากบรรณารักษ์)

- เปิดมุมหนังสือที่เพื่อนแนะนำให้เพื่อนอ่าน (คนที่อ่านหนังสือแล้วคิดว่าดี อยากให้เพื่อนอ่าน ให้การ์ดไปเขียนแล้วเสียบไว้ในหนังสือ แล้วไปวางไว้ที่มุมหนังสือที่เพื่อนแนะนำ)
- เต็มเทคนิคเล็กๆ น้อยๆ ในการทำให้หนังสือน่าสนใจ เช่น เก็บหนังสือในสุขา เขียนถ้อยคำที่ทำให้กำลังใจ เป็นข้อคิดเตือนใจติดประดับในห้องสุขา เก็บภาษาใส่กาแฟ เขียนสาระเกี่ยวกับกาแฟ ข้อมูลความรู้เรื่องการแพ่ ติดไว้บริเวณมุมกาแฟ
- จัดเทคนิคจูงใจให้การยืมหนังสือเป็นสิ่งพิเศษ เช่น บริการถุงใส่หนังสือหากมีการยืมหลายเล่ม
- จัดการประกวดแข่งขันเด็กอ่านนิทานสนุก
- จัดมุมนี้ของหนู โดยให้เด็ก ๆ เป็นรับผิดชอบมุมของตัวเอง ตกแต่งเอง ดูแลเอง จัดชั้นเอง ฯลฯ
- เอาเรื่องจากหนังสือนิทานมาทำละครหรือหุ่นมือ เพื่อกระตุ้นให้เด็กอยากยืมหนังสือไปอ่าน
- บรรณารักษ์ชวนเด็กไปเลือกซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด
- บริการฟรีเพื่อเพิ่มจำนวนผู้อ่าน
- ทำใบปลิวเชิญสมัครสมาชิกโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- ลดเงื่อนไขการให้บริการ เช่น ไม่จำเป็นต้องมีรูปถ่ายติดบัตรสมาชิก ฯลฯ
- จัดทำหนังสือหน้าเดียว นิทานหน้าเดียว ย่อเรื่องจากหนังสือแล้วนำไปแจกจ่ายตามย่านชุมชนหรือตลาด และแนะนำให้ไปอ่านเล่มเต็มที่ห้องสมุด
- จัดกิจกรรมแนะนำการอ่าน
- จัดกิจกรรมเล่านิทาน ในบรรยากาศต่าง ๆ เช่น เล่านิทานได้ร่มไม้ เล่านิทานในชุมชน หรือกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในครอบครัวตามตลาดนัด ฯลฯ เพื่อจูงใจให้พ่อแม่ตามมายืมหนังสือในห้องสมุด
- จัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ให้อยู่ใกล้วิถีชีวิตชุมชน เช่น ตลาด งานวัด งานทอดกฐินผ้าป่า ฯลฯ

4) แนวทางในการผลิตสื่อเพื่อให้เด็กรักการอ่าน

การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก

- ผลิตหนังสือที่เหมาะสมกับความสนใจของเด็กแต่ละวัย เช่น หนังสือการ์ตูนความรู้ได้รับความนิยมมากจากกลุ่มผู้อ่าน โดยเด็กวัยประถมชอบอ่านการ์ตูนที่มีความสนุกนำความรู้ ส่วนเด็กมัธยมชอบอ่านการ์ตูนที่เน้นสาระความรู้ ส่วนหนังสือดีสำหรับวัยรุ่นยังมีน้อย ควรส่งเสริมให้มากขึ้น
- ทำให้หนังสือราคาถูกลง

การผลิตสื่อส่งเสริมการอ่านของเด็ก

- จัดทำสื่อรณรงค์ส่งเสริม กระตุ้นความต้องการอ่านหนังสือ เผยแพร่ทุกช่องทาง
- นำบุคคลที่เป็นที่ชื่นชอบของเด็กและเยาวชนร่วมเป็น พิธีเช่นเตอร์ในโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน
- โฆษณารณรงค์การอ่านให้มีความถี่และต่อเนื่อง โดยเฉพาะ ทางสื่อโทรทัศน์
- สนับสนุนรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาส่งเสริมการอ่านในรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของเด็กได้
- ขอความร่วมมือจากผู้จัดรายการโทรทัศน์ทุกประเภทสอดแทรกภาพและพฤติกรรมการอ่านในรายการ

5) แนวทางการสร้างค่านิยมรักการอ่าน

- รณรงค์การสร้างค่านิยม “เด็กรักการอ่านเป็นคนเท่”
- คัดสรรหนังสือดีและรณรงค์ส่งเสริมให้เด็กที่อ่านหนังสือ เรื่องนั้นเป็น “เด็กเท่”

6) แนวทางการวิจัยเกี่ยวกับการอ่าน

- จัดตั้งองค์กรที่เป็นศูนย์กลางการรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับหนังสือและการอ่าน และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอ่านเหล่านั้นสู่สาธารณชน
- ศึกษาแนวทางและรูปแบบการส่งเสริมการอ่านจากนานาชาติ และประยุกต์ใช้สำหรับการดำเนินงานในประเทศไทย
- ส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่าน การเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่าน และการวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรม
- แปลงผลงานวิจัยที่ดีให้เป็นเอกสารที่อ่านเข้าใจง่าย และเผยแพร่ให้มีผู้นำไปใช้

7) แนวทางส่งเสริมการอ่านในกลุ่มเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ

- สำรวจ วิเคราะห์ และจำแนกกลุ่มผู้อ่านที่ต้องมีการผลิตหนังสือหรือสื่อที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น หนังสือสำหรับผู้พิการทางสายตา ผู้พิการทางหู ผู้ไม่รู้หนังสือ ผู้มีความผิดปกติทางการเรียนรู้ และออทิสติก เป็นต้น
- ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตหนังสือหรือสื่อที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ตัวอย่างการสร้างนิสัย
และพฤติกรรมการอ่าน
ในพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะ :
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้าน
กาญจนภิเษก

ไม่ใช่แค่การอ่าน แต่คือการเปลี่ยนชีวิตเด็ก
บ้านกาญจนภิเษกจัดโครงการ “หนังสือเพื่อชีวิต”
เป็นการใช้กิจกรรมการอ่าน
และการเขียนเพื่อพัฒนาจิตใจ
โดยห้องสมุดมีหนังสือ 2 กลุ่ม คือ

- หนังสือที่ถูกคัดเลือกเพื่อให้เด็กทุกคนใช้ในการอ่าน คิดวิเคราะห์ ตอบคำถาม และนำสิ่งที่ค้นพบเขียนเป็นรายงานส่งคุณครูในลักษณะหนังสือทำมือ
- หนังสือที่เด็กเลือกอ่านเองโดยอิสระตามใจชอบจากหนังสือที่มีในห้องสมุด และสรุปสิ่งที่อ่านเป็นเอกสาร รายงาน หรือหนังสือทำมือ เพื่อเผยแพร่ ตีตประกาศให้เพื่อน ๆ อ่าน เด็กอาจจะได้รางวัลจากการทำกิจกรรมนี้

ผลจากการอ่านการเขียนรายงาน การทำหนังสือทำมือส่งคุณครู เด็กจะได้รับคัดเลือกให้ออกไปกินข้าวนอกบ้าน หรือได้รับสิทธิให้ไปเลือกซื้อหนังสือแก่ตัวเองด้วยตนเอง

กระบวนการพัฒนาจิตใจโดยใช้หนังสือในโครงการหนังสือเพื่อชีวิตนี้ พบว่าเด็กสามารถที่จะพัฒนาศักยภาพในการอ่านและการเขียนได้ ถึงแม้ว่าก่อนหน้านั้นเด็กจะมีผลการเรียนอ่อนจนถึงกับต้องออกจากโรงเรียนกลางคันก็ตาม เด็กจะสามารถเรียนรู้ชีวิตของตนเองและของคนอื่นผ่านการอ่านหนังสือ บทสรุปสำหรับการใช้หนังสือเป็นสื่อในการพัฒนาจิตใจสำหรับเด็กในบ้านกาญจนภิเษก คือ “เมื่อเด็กรู้สึกว่หนังสือปลดล็อกบางอย่างให้กับชีวิตของเขาได้ ห้องสมุดก็เป็นสิ่งมีค่าสำหรับพวกเขา”

ขณะนี้บ้านกาญจนภิเษกกำลังจัดทำโครงการ Young Writer เป็นกิจกรรมอบรมด้านการเขียน เพื่อให้เด็กค้นหาศักยภาพและพัฒนาทักษะด้านการอ่านการเขียนเพิ่มเติม

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้มีหนังสือ ที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม

1) แนวทางในการทำหนังสือที่มีคุณภาพ

ลักษณะของหนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณภาพ ได้แก่

- คุณภาพในความหมายของเนื้อหา เรื่องที่ปรากฏในหนังสือมีสาระที่มีคุณค่า เด็กอ่านแล้วได้ประโยชน์ เสริมสร้างคุณค่าให้แก่เด็กได้ มีการใช้ภาษาที่เหมาะสมและถูกต้อง เหมาะกับวัยของผู้อ่าน ผู้อ่านในวัยเด็กเล็กสามารถอ่านได้โดยการใช้ภาพเป็นสื่อ หนังสือที่เด็กอ่านแล้วสนุก
- คุณภาพในความหมายของการออกแบบรูปเล่ม ขนาดของหนังสือ ตัวอักษร การแทรกภาพประกอบ การ์ตูน ฯลฯ เป็นสิ่งดึงดูดใจผู้อ่านให้ตัดสินใจหยิบ หนังสือที่ดูไม่สะดุดตาผู้ซื้อจะขายไม่ออก
- คุณภาพในความหมายของกระดาษที่ใช้พิมพ์ เป็นกระดาษเนื้อดี คงทน หนังสือสำหรับเด็กจะต้องไม่ฉีกขาดง่าย เด็กหยิบอ่านได้หลายครั้ง (โดยเฉพาะหนังสือที่ต้องนำไปวางไว้ในห้องสมุด และมีเด็กอ่านเป็นจำนวนมาก)
- คุณภาพในความหมายของการจัดพิมพ์ การใช้หมึกและสี สำหรับการพิมพ์ หมึกที่มีคุณภาพยังต้องสั่งจากต่างประเทศ

แต่รัฐบาลกำหนดให้สีและหมึกเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย ทำให้ต้นทุนการผลิตมีราคาสูง

- มีการวิจัยเพื่อคัดสรรเนื้อหาที่ดี มีสาระ และมีประโยชน์ ที่จะปรากฏในหนังสือเด็ก
- จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาหนังสือดี หนังสือที่มีคุณภาพ โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ปราศจากผลประโยชน์
- รัฐควรมีมาตรการสนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือเด็กที่มีคุณภาพ เนื่องจากคุณสมบัติของหนังสือเด็กที่มีคุณภาพ มีทั้งด้านเนื้อหา กระดาษ ภาพประกอบ การจัดพิมพ์ ความแข็งแรง ฯลฯ ซึ่งทำให้หนังสือมีราคาแพงกว่าหนังสือทั่วไป
- จัดโครงการพัฒนานักเขียนอย่างสม่ำเสมอ
- ส่งเสริมการรักการอ่านให้เด็กอย่างจริงจัง จึงจะมีผลให้เกิดการเลือกอ่านหนังสือที่มีคุณภาพได้

ตัวอย่างเสียงสะท้อน

เรื่องพฤติกรรมกรรมการอ่านของวัยรุ่นและคุณภาพหนังสือ :
กลุ่มเยาวชนป๊อกล้ำเมืองจันทร์สร้างฝันด้วยสองมือ

กลุ่มเยาวชนป๊อกล้ำเมืองจันทร์สร้างฝันด้วยสองมือ เป็นกลุ่มเยาวชนที่สนใจด้านการพัฒนาตนเองสู่การเป็นนักเขียน นำเสนอประสบการณ์ในฐานะวัยรุ่นที่กำลังเรียนรู้ แขนงเป็นเยาวชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชนบท ให้ข้อเท็จจริงว่า เด็กและเยาวชน หรือวัยรุ่นในชนบทมีเงิน แต่ใช้ในการซื้อสินค้าตามแฟชั่น เช่น โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ และไม่มีนิสัยที่จะซื้อหนังสืออ่าน วัยรุ่นและเยาวชนรุ่นเดียวกับแกนนำกลุ่มฯ นิยมอ่านวรรณกรรมกระแส วรรณกรรมรักวัยรุ่น รักหวานแหวว ฯลฯ สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นอ่านหนังสือประเภท ดังกล่าวเพราะร้านหนังสือนำหนังสือประเภทนี้วางจำหน่ายหน้าร้าน เห็นได้ง่าย มีปกสวย ภาพปกเป็นผู้หญิง วัยรุ่นเห็นก็จะหยิบทันที กลุ่มเยาวชนป๊อกล้ำฯ จัดกิจกรรมค่ายอบรมเยาวชนนักเขียน โดยเชิญนักเขียนชื่อดังมาให้ความรู้ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในฐานะคนรุ่นใหม่ที่สนใจการเป็นนักเขียน ผู้เข้าอบรมแต่ละรุ่นมักเป็นนักอ่าน และได้เคยเขียนหนังสือมาบ้างแล้ว มีทั้งเขียนวรรณกรรมที่ดี และวรรณกรรมวัยรุ่นตามกระแส แต่เมื่อผ่านการอบรมแล้ว หลายคนต้องการเปลี่ยนแนวการเขียน ให้มีคุณค่ามากขึ้น

2) แนวทางในการทำให้หนังสือมีราคาถูกลง

- ลดภาษีวัตถุดิบที่ใช้ในการพิมพ์หนังสือสำหรับเด็ก
- รัฐบาลประกันการรับซื้อหนังสือดีและมีคุณภาพ
- กระตุ้นการเพิ่มปริมาณการอ่าน ซึ่งจะทำให้การผลิตมีมากขึ้น ราคาหนังสือจะลดลง

ตัวอย่างการทำหนังสือให้ดีและราคาถูกลง : โครงการนิทานเพื่อนรัก ของบริษัท แพลน ฟอर्स คิตส์

โครงการ “นิทานเพื่อนรัก” เป็นการจัดพิมพ์หนังสือนิทานเล่มเล็ก ส่งไปให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ทางโรงเรียนจะสมัครสมาชิกหนังสือ ให้กับเด็ก โดยพ่อแม่จ่ายค่าหนังสือไว้กับโรงเรียน ทางผู้ผลิตจะพิมพ์หนังสือนิทานออกเดือนละ 1 เล่ม ซึ่งจะส่งตรงไปที่โรงเรียน พร้อมคู่มือสำหรับให้คุณครูใช้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับนิทานเล่มนั้นกับเด็ก ๆ เมื่อหนังสือเล่มใหม่ถูกส่งไปที่โรงเรียน ทาง บ.แพลน ฟอर्स คิตส์ จะขอให้โรงเรียนส่งหนังสือนิทานเล่มเก่า กลับคืนไปให้พ่อแม่เพื่อให้เด็กได้อ่านที่บ้านด้วย กระบวนการนี้ทำให้ผู้ผลิตสามารถพิมพ์หนังสือได้ในราคาถูกลง เพราะไม่ต้องเสียค่าการตลาด และไม่มีค่าคอมมิชชั่นให้กับโรงเรียน

สำหรับโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ แต่ผู้ปกครองทราบข้อมูลข่าวสาร ก็สามารถสมัครเป็นสมาชิกโครงการ กับบริษัทได้ โดยเสียค่าจัดส่งหนังสือเอง หนังสือชุดนี้ไม่มีวางจำหน่าย ไม่มีการโฆษณา เพราะต้องตั้งงบประมาณการประชาสัมพันธ์ออกไป เพื่อให้หนังสือราคาถูกลง แต่จากกระบวนการรับสมัคร ทั้งรูปแบบ โรงเรียนและส่วนบุคคล ปรากฏว่ายอดการผลิตหนังสือนิทานชุดนี้มี จำนวนสูงนับหมื่นเล่มต่อเดือน ผู้เขียนนิทานชุดนี้ส่วนใหญ่เป็นนักเขียนไทย มีเพียงบางส่วน ที่ซื้อลิขสิทธิ์จากต่างประเทศ โดยผู้ผลิตควบคุมมาตรฐานการผลิต ให้มีคุณภาพทั้งเนื้อหาและภาพประกอบจนได้รับรางวัลทุกปี การดำเนินโครงการตลอดระยะเวลา 7 ปี มีผลสะท้อนกลับมาว่า เกิดนักอ่านเด็กเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะเด็กที่เข้าร่วมโครงการ มาตั้งแต่ปีแรก ๆ ปัจจุบันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาแล้ว เด็กเหล่านี้จะเป็นเด็กเรียนดีเพราะ “มีกระบวนการพัฒนาให้เด็กมีความ พร้อมในการเรียนสูง”

ยุทธศาสตร์การปกป้องเด็กจากสื่อที่เป็น ภัยและขจัดอุปสรรคต่อการอ่านของเด็ก

แนวทางในการปกป้องเด็กจากสื่อร้ายที่เป็นภัยและขจัดอุปสรรคต่อ การอ่านของเด็ก

เวทีสาธารณะครั้งนี้ไม่มีองค์กรที่ดำเนินการปกป้องเด็กจากสื่อ ที่เป็นภัยโดยตรง แต่ทุกองค์กรและบุคคลที่เข้าร่วมเวทีสาธารณะ สามารถแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นการปกป้องเด็กจากสื่อที่เป็นภัย และการขจัดอุปสรรคต่อการอ่านของเด็กได้ ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าว มีดังนี้

การจัดสื่อร้าย

- ควรทบทวนถึงความจำเป็น วิธีการ และรายละเอียด ในการ นำเสนอข่าวสารที่บ่งชี้ถึงความรุนแรง เช่น ข่าวการฆ่าตัวตาย ของนักเรียนหรือเด็ก ข่าวการฆ่าข่มขืน ฯลฯ
- ให้คำจำกัดความและลักษณะที่ชัดเจนของ “สื่อร้าย”
- ควรมีการตรวจสอบและตรวจจับข้อมูลข่าวสารที่ส่งผ่านทาง อินเทอร์เน็ต
- จัดระบบการให้ rating หนังสือ เพื่อให้จัดการกับสื่อร้ายได้ง่าย ขึ้น (แต่มีข้อสังเกตว่าในทางกลับกัน อาจมีผลต่อความอยากรู้อยากเห็นและยิ่งกระตุ้นความสนใจให้เด็กพยายามเสาะแสวงหา หนังสือที่ถูกจัดเรตเป็นสื่อร้ายมาอ่าน)

การขยายสื่อดี

- ขยายพื้นที่สร้างสรรค์ทุกรูปแบบให้มากที่สุด เช่น มุมหนังสือ ห้องสมุด รายการโทรทัศน์สร้างสรรค์ สถานีโทรทัศน์/สถานีวิทยุสำหรับเด็ก ฯลฯ
- รณรงค์สร้างจริยธรรมในกลุ่มผู้ผลิตสื่อ

การสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก

ครอบครัว

- สร้างสัมพันธ์ภาพในครอบครัว จะทำให้ผู้ปกครองสามารถให้คำแนะนำกับลูกในการเลือกรับสื่อหรือข่าวสารที่เหมาะสมได้
- ผู้ปกครองพยายามรู้เท่าทันสื่อ
- ผู้ปกครองไม่ปล่อยให้เด็กรับสื่อทุกชนิดแต่ลำพัง
- เบี่ยงเบนความสนใจเด็กให้ไปสนใจกิจกรรมอื่น เช่น อ่านหนังสือ ดูภาพยนตร์ร่วมกันในครอบครัว
- ปิดโทรทัศน์ และร่วมกันเลือกทำกิจกรรมอื่นๆ ในครอบครัว
- ปลุกฝังค่านิยมการรักการอ่านให้แก่เด็กตั้งแต่อายุยังน้อย

โรงเรียน

- จัดทำห้องสมุดมีชีวิต จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและจัดหาหนังสือใหม่เสมอ

ชุมชน

- จัดพื้นที่สร้างสรรค์ในชุมชน เช่น ห้องสมุด สนามเด็กเล่น
- พื้นที่สร้างสรรค์ในชุมชน เช่น ห้องสมุดโดยบรรณารักษ์จัดหาหนังสือให้เพียงพอตามความต้องการของเด็ก

ข้อเสนอ นโยบายการอ่าน

“

ข้อเสนอเชิงนโยบายทั้งสามระยะ
คือโจทย์ตั้งต้นสำหรับการเปิดเวทีระดมความคิด
เพื่อที่จะกำหนดจังหวะก้าวขององค์กรภาคีเครือข่าย
ในการทำงานติดตามและผลักดันนโยบายการอ่าน

”

ในการจัดเวทีนโยบายสาธารณะเพื่อผลักดันนโยบายการอ่านทั้ง 3 ครั้ง ผู้เข้าร่วมเสวนาถอดบทเรียน ได้ร่วมกันระดมความคิด และเสนอแนะมาตรการส่งเสริมการอ่านที่มาจากฐานประสบการณ์ และองค์ความรู้ของแต่ละองค์กรซึ่งมีความแตกต่างหลากหลาย จนมีข้อเสนอเชิงนโยบายรวมกันกว่า 50 นโยบาย

ข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าว สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ได้จัดทำอีกครั้งเพื่อให้มีความกระชับ โดยไม่อิงอยู่กับยุทธศาสตร์หนังสือเพื่อเด็ก แต่สรุปออกมาเป็นนโยบายที่ควรจะต้องผลักดันให้เกิดขึ้นตามความจำเป็นเร่งด่วน แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ นโยบายระยะสั้น (1 - 2 ปี) นโยบายระยะกลาง (3 - 5 ปี) และระยะยาว (6 - 10 ปี) ข้อเสนอเชิงนโยบายทั้งสามระยะคือโจทย์ตั้งต้นสำหรับการเปิดเวทีระดมความคิดครั้งที่ 4 ซึ่งเป็นครั้งสุดท้ายของปี เพื่อที่จะกำหนดจังหวะก้าวขององค์กรภาคีเครือข่ายในการทำงานติดตามและผลักดันนโยบายการอ่านต่อไป

ข้อเสนอนโยบายการอ่าน

87

ข้อเสนอโยบายระยะสั้น (1-2 ปี)

1) กำหนดให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ โดยให้มีหน่วยงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน และมีการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม¹

2) จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านแห่งชาติ มีองค์ประกอบ รัฐ ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ และภาคประชาชนร่วมเป็นกรรมการและคณะทำงาน ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนงานและแนวทางกิจกรรม โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มการอ่าน การรู้หนังสือและศักยภาพของคนไทย²

3) จัดตั้งองค์กรกลางเพื่อเป็นหน่วยงานประสานงานด้านหนังสือและการส่งเสริมการอ่านของชาติ³ เพื่อวางแผนกลยุทธ์และกำหนด

¹ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2552 ประกาศให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ และกำหนดให้ทุกวันที 2 เมษายนของทุกปีเป็นวันรักการอ่าน และประกาศให้ปี 2552 ถึง 2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่านของประเทศ

² จากมติกรม.ในการประกาศให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เป็นเลขานุการ กำหนดยุทธศาสตร์ 3 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การทำให้คนไทยทุกคนมีความสามารถด้านการอ่าน ยุทธศาสตร์การสร้างนิสัยรักการอ่าน และยุทธศาสตร์การสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศแห่งการรักการอ่านให้เกิดขึ้น

³ เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านฯ (กศน.) มีอำนาจหน้าที่ตามมติกรม.ในการประสานหน่วยงานและองค์กร ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามนโยบายและแผนยุทธศาสตร์

แนวทางการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีคิดและการใช้ชีวิตของกลุ่มเป้าหมายแต่ละช่วงวัย และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท

นอกจากนั้น ควรกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางและเป้าหมายการสร้างบุคลิกภาพของคนไทยให้มีพื้นฐานนิสัยรักการอ่าน และรณรงค์เสริมสร้างบุคลิกภาพดังกล่าวให้เกิดขึ้นจริง

4) จัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติด้านการส่งเสริมและพัฒนาหนังสือเด็กและเยาวชน โดยคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อดำเนินการ

4.1 ประเมินคุณภาพและราคาหนังสือในท้องตลาด

4.2 รวบรวมรายชื่อวรรณกรรมไทย และจัดพิมพ์วรรณกรรมที่มีคุณค่าเหล่านั้นเผยแพร่ต่อสาธารณะ

4.3 จัดพิมพ์หนังสือจากรายชื่อหนังสือดี 100 เล่มที่เด็กไทยควรอ่าน ส่งให้กับห้องสมุดทั่วประเทศ

4.4 สนับสนุนการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก โดยการประกันการรับซื้อหนังสือเด็กที่ได้รับคัดเลือกแล้วว่าเป็นหนังสือดีไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 เพื่อจัดส่งให้กับห้องสมุดทั่วประเทศ

4.5 สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์หรือซื้อหนังสือเพื่อเข้าห้องสมุดโรงเรียนอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

4.6 จัดเวทีระดมความคิดเห็นและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อร่วมกันเสนอแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาหนังสือเด็กและเยาวชน

- จากเครือข่ายองค์กรวิชาชีพที่ทำงานด้านส่งเสริมการอ่านและการพัฒนาเด็กและเยาวชน เช่น กลุ่มบรรณาธิการสำนักพิมพ์ กลุ่มนักเขียนและนักวาดภาพประกอบ ฯลฯ
- 5) จัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติด้านการส่งเสริมและพัฒนาห้องสมุด โดยคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อดำเนินการ
- 5.1 พัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดประชาชน แหล่งเรียนรู้หรือแหล่งอ่านหนังสือในชุมชน เช่น การปรับปรุงสถานที่ การจัดหาหนังสือที่ทันสมัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
 - 5.2 สนับสนุนให้ภาคสังคม ภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาชนร่วมมือกันจัดทำห้องสมุดแล้วส่งมอบให้องค์กรท้องถิ่นรับไปดูแล เพื่อให้มีหนังสืออยู่ใกล้ประชาชนทุกพื้นที่
 - 5.3 สนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดขนาดเล็กในชุมชน ห้องสมุดเคลื่อนที่ บ้านหนังสือ
 - 5.4 ส่งเสริมให้มีการจัดมุมอ่านหนังสือในพื้นที่ต่างๆ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ สถานที่ทำงาน สถานีรถไฟ เป็นต้น
 - 5.5 จัดทำคู่มือหรือแนวทางการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต เพื่อให้ห้องสมุดต่างๆ นำไปปรับใช้
 - 5.6 สนับสนุนให้หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานบรรณารักษ์ จัดทำโครงการพัฒนา เพิ่มศักยภาพบรรณารักษ์ในห้องสมุดระดับท้องถิ่น

- 6) จัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กและเยาวชน โดยคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อดำเนินการ
 - 6.1 ฝึกอบรมและพัฒนานักเขียนรุ่นเยาว์
 - 6.2 ส่งเสริมให้เกิดชมรมนักเขียนเด็ก
 - 6.3 จัดประกวดผลงานเขียนของเด็กและเยาวชนหรือหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน และส่งเสริมให้ภาคธุรกิจนำไปจัดพิมพ์เผยแพร่
 - 6.4 สนับสนุนงบประมาณจัดทำคู่มือหรือหนังสือที่เด็กอยากอ่าน (ซึ่งไม่ใช่แบบเรียนหรือตำรา) ให้กับเด็กนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ทั่วประเทศ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง หรืออย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
 - 6.5 สนับสนุนการนำหนังสือเป็นสื่อหรือเครื่องมือในการพัฒนาทักษะชีวิตและการเรียนรู้ของเด็ก ผ่านกระบวนการเล่านิทาน การเล่นเกม การเขียนบันทึก และการวิจารณ์หนังสือ
- 7) สนับสนุนและดำเนินโครงการ “หนังสือเล่มแรก” (Bookstart Thailand) เป็นโครงการระดับชาติ โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยคัดเลือกและจัดสรรหนังสือตามความเหมาะสมกับลักษณะครอบครัวในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ครอบครัวได้มีหนังสือดีที่ใช้เป็นเครื่องมือปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่เด็กแรกเกิดและ

เด็กปฐมวัย รวมทั้งรณรงค์ให้มีการมอบของขวัญแก่เด็กแรกเกิดเป็นหนังสือหรือนิทาน

8) ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาสถาบันครอบครัว⁴ ซึ่งเป็นองค์กรในระดับชุมชน ได้รับรู้แนวคิดด้านการใช้หนังสือและการอ่านในการพัฒนาเด็ก และเพิ่มทักษะให้พ่อแม่ในการส่งเสริมการอ่านให้ลูก

9) สนับสนุนให้เกิดการหมุนเวียนหนังสือมือสองสภาพดีจากผู้ให้สู่ผู้รับ โดยจัดทำฐานข้อมูลกลางหนังสือมือสอง จัดทำฐานข้อมูลผู้ประสงค์บริจาคและผู้รับบริจาคที่มีความต้องการ และจัดทำคลังหนังสือมือสองประจำจังหวัดหรือภาค เพื่อให้เป็นศูนย์รวบรวมและกระจายหนังสือมือสองสภาพดี ส่งให้กับห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดอื่น ๆ

10) ปรับสัดส่วนการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้เพียงพอสำหรับการสร้างพื้นฐานการใช้ภาษาไทยและการอ่านอย่างมีศักยภาพ (พื้นฟูวิธีการสอนการสะกดคำ) มีวิชาการอ่าน (อ่านเพื่อจับใจความ อ่านเพื่อความ อ่านเพื่อการวิเคราะห์ ฯลฯ) และวิชาการอ่านวรรณกรรมเป็นวิชาบังคับ (มีการสอบ)

⁴ ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน เป็นศูนย์กลางการรวมตัวของอาสาสมัครที่มาจากตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อร่วมกันดูแล ป้องกันและแก้ไขปัญหาครอบครัวในชุมชน มีการบริหารจัดการในรูปของ “คณะทำงานศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน” โดยมีเครือข่ายครอบครัว (กลุ่มครอบครัว) ในชุมชน/หมู่บ้าน เป็นสมาชิก อยู่ภายใต้การกำกับดูแลและการสนับสนุนด้านวิชาการ และงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล / เทศบาล / กรุงเทพมหานคร

11) ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู เพื่อส่งเสริมให้เด็กมองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่าน

12) สนับสนุนและส่งเสริมให้มีอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านระดับชุมชน (อสอ.) โดยจัดทำหลักสูตรอบรมพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านทั่วประเทศ เพื่อรณรงค์การอ่านหนังสืออย่างถูกวิธีให้สามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตและการทำงานได้ดีขึ้น

13) สนับสนุนและรณรงค์ส่งเสริมพื้นที่สร้างสรรค์ผ่านสื่อ โดยจัดทำสปอตโฆษณาณรงค์การอ่าน ออกอากาศทางวิทยุหรือโทรทัศน์ ก่อนเข้ารายการข่าว หรือจัดสรรช่วงเวลาหลังข่าวของทุกวันเป็นช่วงพื้นที่สร้างสรรค์ จัดทำรายการส่งเสริมการอ่านสอดแทรกเข้าไปในช่วงเวลาดังกล่าว

14) สนับสนุนให้มีเครือข่ายส่งเสริมการอ่านเพื่อติดตามและผลักดันนโยบาย ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานขององค์กรเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดตัวชี้วัดทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และมีการประเมินผลเป็นระยะ

ข้อเสนอโยบายระยะกลาง (3 - 5 ปี)

1) ผลักดันกฎหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลทุกระดับ) สำรวจพื้นที่และจัดตั้งห้องสมุดตามความเหมาะสมและตามความต้องการของชุมชน โดยจัดสรรงบประมาณไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 5 เป็นค่า

ดำเนินงาน ค่าจ้าง ค่าสาธารณูปโภค ค่าซื้อหนังสือ ค่าจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ฯลฯ เป็นประจำทุกปี

2) ศึกษาและใช้มาตรการด้านภาษีเพื่อลดต้นทุนการผลิตหนังสือ เพื่อให้หนังสือมีราคาถูกลง หรือปรับรูปแบบการชำระภาษีด้วยหนังสือ

3) ใช้มาตรการทางภาษีจูงใจให้เอกชนลงทุนสร้างห้องสมุดในชุมชนหรือหมู่บ้านจัดสรร

4) ลดหย่อนภาษีแก่ผู้ผลิตสื่อรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน โดยค่าใช้จ่ายในการผลิตสื่อ สามารถนำไปหักลดหย่อนภาษีได้เต็มจำนวน

5) จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการวิจัยด้านการอ่านและพัฒนาหนังสือ เพื่อส่งเสริมให้เกิดงานศึกษาวิจัย เผยแพร่ และการอบรม (ตัวอย่างหัวข้อที่น่าสนใจ เช่น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดชุมชนรักการอ่าน, เทคนิคการทำหนังสือเด็กให้ดึงดูดความสนใจของเด็กและผู้ปกครอง, แนวทางการสร้างสรรค์เนื้อหาและการเขียนวรรณกรรมเยาวชนไทยให้สนุกและน่าอ่าน เป็นต้น)

6) ยกเว้นมาตรฐานอาชีพและการคุ้มครองสิทธิของนักเขียน นักวาดภาพประกอบ บรรณาธิการ บรรณาธิการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่าน

7) ปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพิ่มเติมวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเขียนการอ่าน โดยจัดให้มีชั่วโมงเรียนเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นวิชาบังคับ ใช้ในการศึกษาทุกระดับทั้งสถานศึกษาภาครัฐและเอกชน

8) ปรับปรุงระบบการประเมินผลงานครู โดยแก้ไขตัวชี้วัดความสำเร็จให้เป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่คุณภาพของเด็ก

9) ประเมินผลการวัดสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา (ที่เน้นสัดส่วนของการสำเร็จการศึกษาของนักเรียนเป็นเกณฑ์วัดคุณภาพของการสอนหรือของสถาบันการศึกษา) ว่าส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพดีขึ้นหรือต่ำลง

10) ส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง ผลักดันให้องค์กรท้องถิ่น วัด โรงเรียน และครอบครัว ร่วมกันสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ในชุมชน

ข้อเสนอโยบายระยะยาว (6 - 10 ปี)

- 1) จัดตั้งกระทรวงบูรณาการด้านการอ่านและหนังสือแห่งชาติ
- 2) จัดตั้งกระทรวงหรือทบวงหนังสือเด็กและเยาวชน เพื่อบริหารจัดการงานพัฒนาเด็กด้วยหนังสือและการอ่าน

บรรณานุกรม

- พิกุล ลิทธิประเสริฐกุล (แปล). (2003). *แผนที่ผลลัพธ์ (Outcome mapping) การสร้างการเรียนรู้ และสะท้อนกลับในแผนงานพัฒนา*. โดย Sarah Earl, Fred Carden และ Terry Smutylo. International Development and Research Center.
- เนาวรัตน์ พลายน้อย ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และจุฑามาศ ไชยรบ (บรรณาธิการ) (2543). *พรมแดนความรู้ด้านการวิจัยและสถิติ รวมบทความทางวิชาการของ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย*. เอกสารวิชาการ ลำดับที่ 3 วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา. บริษัท เอ็มเอ็น คอมพิวเตอร์ จำกัด.
- วีระ สมบูรณ์. (2545). *วิทยาศาสตร์กับเสรีภาพของมนุษย์*. จากหัวข้อ สันทนา “ปรัชญาวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับสังคมเสรี (พอล ฟายเออราเบนด์) โครงการ ป่วย เสวนาकार สถาบันสันติประชาธรรม (11 กันยายน 2545).
- ศุภวัลย์ พลายน้อย. (2003). การถอดบทเรียน : การประยุกต์ AAR ในการติดตามประเมินผลภายใน โครงการวิจัยและพัฒนาชีวิตสาธารณะ – ท้องถิ่นอยู่. (อัครสำเน).
- Carl Davidson, Philip Voss. (2002). *Knowledge Management : an Introduction to Creating competitive Advantage from Intellectual Capital*. Auckland, New Zealand : Tendem Press.
- Collison Chris and Parcell Geoff. (2001). *Learning to Fly*. UK. Capstone Publishing Limited.
- Nonaka L. and Takeuchi H. (1995). *The Knowledge Creating Company : How Japanese Companies Create the Dynamic of Innovation*. Oxford University Press.

- Orb, Angelica and Others. (2001). “Best practice in Psychogeriatric care” *Australian and New Zealand Journal of Mental Health Nursing*. (2001) 10,10-19.
- Patton, Michael, Quinn. (2001). “Evaluation, Knowledge Management, Best Practices, and High Quality Lessons Learned” *American Journal of Evaluation*. 22 (3) 2001.
- Rumizen, Melissie Clemmons. (2002). *The Complete Idiot’s Guide to knowledge Management*. Madison, CWL Publishing Enterprises.
- Wenger Etienne, Medermott, Richard and Snyder William M., (2002). *Cultivating Communities of Practice*. Boston, Massachusetts : Harvard Business School Press.
- <http://www.mande.co.uk/does/lessons.htm>
- <http://www.earthsummit2002.org/ie/energy-best.html/e-best.html>.
- <http://lists.isb.sdnkp.org/pipermail/ngo-list/2002-september/002123.html>

תאמנה

ผู้เข้าร่วมเวทีสาธารณะเพื่อผลักดัน นโยบายการอ่าน TK Forum ครั้งที่ 1

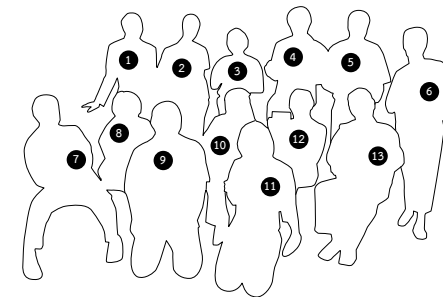
Best Practice การกระจายหนังสือถึงมือเด็ก

วันพฤหัสบดีที่ 23 และวันศุกร์ที่ 24 เมษายน 2552
ณ ห้องประชุมลิขิต 1 โรงแรมสวนดุสิตเพลส

มีเป้าหมายเพื่อนำเสนอองค์กรที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นดีใน
ยุทธศาสตร์การกระจายหนังสือถึงมือเด็กในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การพัฒนาห้องสมุด
2. การผลักดันนโยบาย
3. กิจกรรมกระจายหนังสือ
4. พัฒนาองค์กร / กิจกรรมอาสาสมัคร

ผู้เข้าร่วมกระบวนการ จำนวน 10 คน จากองค์กรภาครัฐ 3 แห่ง
และองค์กรภาคสังคม 3 แห่ง ได้แก่

1. คุณโคจิวิทย์ กุลศิริชัยวัฒน์
2. คุณสายใจ คงทน
3. ผศ. ัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
4. คุณสุรพล สุตทางเชือก
5. คุณบรรจง แซ่อึ้ง
6. คุณทิวา ณ นคร
7. อ. ชัยนาท จิตตวัฒน์
8. คุณวิเศษ คุณฤทธิพงษ์
9. คุณเจริญ มาลัยกุล
10. คุณอรุณวรรณ พิมพาพัฒน์ไธน
11. คุณณัฐจิพร อะทะจันทร์
12. คุณวชิรา ทองตัน
13. อ.ดร. จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร

1. กลุ่มงานพัฒนาห้องสมุดประชาชน กองนันทนาการ สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร

กลุ่มงานพัฒนาห้องสมุดประชาชน เป็นหน่วยงานราชการสังกัด กรุงเทพมหานคร ภายใต้การดูแลของกองนันทนาการ สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว ทำหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติงานของห้องสมุดประชาชนในด้านการค้นคว้าศึกษาหาความรู้ เผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ จัดทำโครงการเกี่ยวกับห้องสมุด ไม่ว่าจะเป็นห้องสมุดประชาชน รถห้องสมุดเคลื่อนที่ และบ้านหนังสือที่ตั้งอยู่ในชุมชนต่าง ๆ

กลุ่มงานห้องสมุดประชาชนดำเนินงานภายใต้แนวคิด “แหล่งเรียนรู้ทันสมัย ส่งเสริมการอ่านคนทุกวัย เพื่อสังคมไทยพัฒนา” ห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรุงเทพมหานครในปัจจุบันจึงเป็นห้องสมุดที่ทันสมัย ใช้เทคโนโลยีเสริมการเรียนรู้ และพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้ประชาชนทุกวัย

สถานที่ติดต่อ

หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาห้องสมุดประชาชน :

คุณอรุณวรรณ พิมพาพัฒนโยธิน

บรรณารักษ์ : คุณโคจิระศรั กุลศิริชัยวัฒน์

กองนันทนาการ สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว ชั้น 5

ตึกระบายน้ำ ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร

ถ.มิตรไมตรี ดินแดง กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0-2246-5752 โทรสาร 0-2246-0286

www.bma.go.th/dll

2. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก เป็นส่วนราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรม เป็นสถานที่พักสำหรับเด็กและเยาวชนชายที่กระทำความผิดและถูกตัดสินโทษแล้ว บ้านกาญจนาภิเษกเป็นสถานพินิจแนวใหม่ที่กระทรวงยุติธรรมนำมาใช้เป็นแห่งแรก บริหารงานโดยบุคคลภายนอกที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็ก (คุณทิวา ณ นคร) โดยให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้มีชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับการอยู่ในครอบครัวมากที่สุด และใช้กระบวนการทางสังคมหล่อหลอมและปรับพฤติกรรมให้พร้อมที่จะกลับไปอยู่ในสังคมอย่างปกติสุขได้

บ้านกาญจนาภิเษกมีกระบวนการนำหนังสือมาใช้เพื่อเป็นการเพิ่มเนื้อหาสาระ เพิ่มต้นทุนทางความคิด ทูทางปัญญาให้กับเยาวชน เรียกว่าเป็น “การเรียนรู้ชีวิต” นอกจากนั้น ยังให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะระดับใดก็ตาม ซึ่งสามารถลดการโต้กลับที่สะท้อนความกดดัน ความคับข้องใจของผู้ที่ “อยู่ระหว่างการปรับตัวปรับใจ” สามารถสร้างความร่วมมือและมิตรภาพให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน ลดปัญหาการใช้ชีวิตระหว่างเยาวชนกับเยาวชน และเยาวชนกับเจ้าหน้าที่ได้

สถานที่ติดต่อ

ผู้อำนวยการ : คุณทิวา ณ นคร

พนักงานพินิจ : คุณสุรพล สุตทางเชือก

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

103 หมู่ที่ 2 ต.คลองโยง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

โทรศัพท์ 034-246-253-6 โทรสาร 034-246-254

3. กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็ก สำนักส่งเสริมและ พิทักษ์เด็ก สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อย โอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ (พม.)

มุ่งพัฒนาบุคลากรและเครือข่ายด้านเด็กให้มีคุณภาพ ส่งเสริม
กลไกในการพัฒนาคุ้มครองพิทักษ์สิทธิให้ได้มาตรฐานและทั่วถึง มี
พันธกิจเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีคุณภาพชีวิตที่มีมาตรฐาน สามารถพึ่ง
ตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้ประชาคมและเครือข่าย มีชีวิตความ
สามารถ เป็นแกนหลักขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมอย่างเต็มศักยภาพ
และพัฒนากระบวนการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ขององค์กรที่มีประสิทธิภาพ
โครงการที่ผ่านมาของกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็ก ได้แก่
โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก, ยุทธศาสตร์และมาตรการในการ
ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของเด็กในระดับท้องถิ่น, โครงการนวัตกรรม
1 ตำบล 1 ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น

สถานที่ติดต่อ

ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็ก :
คุณวชิรา ทองตัน
618/1 ถ.นิคมมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์/โทรสาร 02-651-6742

4. มูลนิธิสื่อชาวบ้าน (กลุ่มมะขามป้อม)

มูลนิธิสื่อชาวบ้าน (เริ่มก่อตั้งในชื่อกลุ่มมะขามป้อม) เป็น
องค์กรพัฒนาเอกชนที่ดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน การ
ดำเนินการเน้นการพัฒนาวัฒนธรรมชุมชนโดยใช้ละครเป็นสื่อในการนำ
เสนอ ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา กลุ่มมะขามป้อมจัดทำโครงการที่มีการนำ
หนังสือและการอ่านเข้าร่วมเป็นสื่อในการพัฒนาเด็ก เยาวชน ครอบครัว
และชุมชน

โครงการที่มีการดำเนินการอย่างได้ผล เช่น โครงการปลูกต้นรัก
การอ่านที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ (เป็นโครงการที่รณรงค์
และสร้างกระแสให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนสื่อที่เหมาะสม
สำหรับเด็ก มีกิจกรรมที่ประกอบด้วย กิจกรรมเสียดตามสาย “นิทาน
แสนสนุกทุกพิกกลางวัน” ค่ายแกนนำนักเรียน “ชวนการละอ่อนฮัก
การอ่าน” การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “เทคนิคการจัดกิจกรรม และ
แนวทางการสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน กิจกรรม
“วันส่งเสริมการอ่าน” ซึ่งเป็นงานมหกรรมการแสดงผลงานการเรียนรู้
ของเด็กและเยาวชนของโรงเรียนและภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วม

นอกจากนั้น มูลนิธิสื่อชาวบ้านยังพัฒนากิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพของชุมชนอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการเชิงรุกไปในพื้นที่ที่ต้องการการสร้างกระแสการเรียนรู้ เช่น พื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ เป็นต้น โดยปรับปรุงสื่อที่น่าสนใจภายใต้ความร่วมมือของภาคธุรกิจด้านสื่อเพื่อการพัฒนาด้วย

สถานที่ติดต่อ

ผู้อำนวยการฝ่ายละครการศึกษา : คุณพฤษ์ พหลกุลบุตร
มูลนิธิสื่อชาวบ้าน 55 อินทามระ ซ.3 ถ.สุทธิสารวินิจฉัย สามเสนใน
พญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2616-8473
โทรสาร 0-2616-8474
e-mail guay88@hotmail.com
www.makhampom.net

5. มูลนิธิกระจกเงา

มูลนิธิกระจกเงา เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีการพัฒนาขอบเขตการทำงานครอบคลุมงานหลากหลายด้าน ในส่วนภารกิจด้านที่เกี่ยวกับหนังสือ มูลนิธิกระจกเงาดำเนินโครงการ “หนังสือมือสองเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย” หรือโครงการ “อ่านสร้างชาติ” เป็นโครงการส่งเสริมการอ่านที่ใช้ระบบการบริหารจัดการหนังสือมือสอง โดยมีแนวคิดและหลักการที่สำคัญ คือ การสร้างวัฒนธรรมการอ่านหนังสือจะเปลี่ยนแปลงทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งระดับบุคคล ระดับสังคมและระดับประเทศชาติ มูลนิธิกระจกเงาจึงเป็นตัวกลางในการนำหนังสือจากผู้อ่านที่มีหนังสือ เคลื่อนย้ายหนังสือไปถึงผู้อ่านอื่น ๆ ที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงหนังสือ ทำให้เกิดการเพิ่มมูลค่าให้แก่หนังสือเก่า และส่งเสริมในเรื่องจิตสาธารณะหรือจิตอาสาด้วย

สถานที่ติดต่อ

ผู้จัดการโครงการหนังสือสร้างชาติ : คุณจรรย์ มาลัยกุล
8/12 ซอยวิภาวดี 44 ถนนวิภาวดี-รังสิต แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02-941-4194 / 02-941-4195 ต่อ 13
โทรสาร 02-941-4194 ต่อ 18
www.mirror.or.th, www.read4thai.org
e-mail jarun@mirror.or.th

6. กลุ่ม WE ARE HAPPY

มุ่งมั่นที่จะทำงานด้านการพัฒนาเด็ก เยาวชน ครอบครัว และชุมชนในประเด็นต่างๆ สู่การบูรณาการกับวิถีชีวิตด้วยแนวทางการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับมิติชีวิตที่เป็นธรรมชาติ เพื่อความเป็นสุขและการมีส่วนร่วมอย่างไม่แปลกแยกต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับหนังสือและการอ่านหลายโครงการ เช่น โครงการชวนอ่านหนังสือดีเปิดพื้นที่การเรียนรู้ โครงการบ้านของฉันอ่านสนุกทุกที่ ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติปี 2550 โครงการส่งหนังสือถึงมือด้วยรัก ซึ่งเป็นการรับหนังสือใหม่และมือสองจากผู้ให้ส่งให้ผู้รับที่มีความต้องการ และกิจกรรมชวนน้องอ่านหนังสือ โดยนำหนังสือไปยังชุมชนต่างๆ ให้เด็กได้อ่านและยืมหนังสือที่สนใจ

สถานที่ติดต่อ

ผู้อำนวยการ : คุณสรวงธร นาวาผล

ผู้จัดการกลุ่ม : คุณสายใจ คงทน

209/265 ม.บุศรินทร์ ถ.บ้านกล้วย-ไทรน้อย ต.พิมลราช อ.บางบัวทอง

จ.นนทบุรี 11110

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2923-5659

www.wearehappy.in.th www.bookandreading.com

e-mail : mailto@wearehappy.in.th

ผู้เข้าร่วมเวทีสาธารณะเพื่อผลักดัน นโยบายการอ่าน TK Forum ครั้งที่ 2

Best Practice การรณรงค์ให้เกิดความต้องการ
และพฤติกรรมการอ่าน

วันพฤหัสบดีที่ 30 เมษายน และวันศุกร์ที่ 1 พฤษภาคม 2552
ณ ห้องประชุมลิขิต 1 โรงแรมสวนดุสิตเพลส

มีเป้าหมายเพื่อนำเสนอองค์การที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นดีใน
ยุทธศาสตร์การรณรงค์ให้เกิดความต้องการและพฤติกรรมการอ่านใน
ด้านต่างๆ อาทิ

1. ใช้สื่อเพื่อส่งเสริมการอ่าน
2. สร้างมูลค่าเพิ่มของการอ่านหนังสือ
3. พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านของเด็กและเยาวชน
4. ส่งเสริมบทบาทครู / พี่เลี้ยง

ผู้เข้าร่วมกระบวนการจำนวน 20 คน มาจากองค์กรภาครัฐ
6 แห่ง องค์กรภาคสังคม 6 แห่ง องค์กรภาคธุรกิจ 2 แห่ง ได้แก่

ร่วมคิด ร่วมสร้าง สังคมรักการอ่าน

TK FORUM
2009

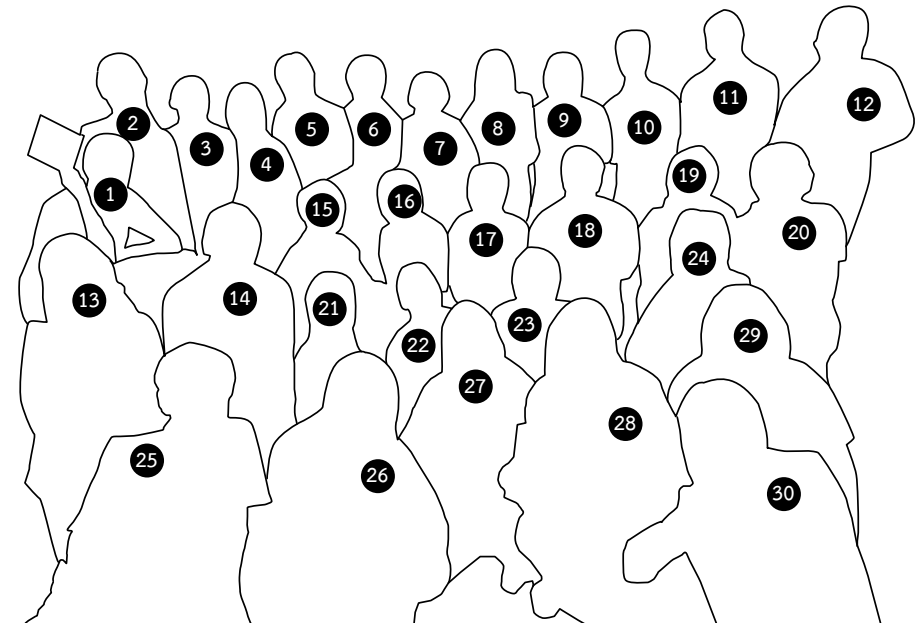
เจ้าภาพสาระเพื่อผลผลิตในเครือข่ายการอ่าน (TK FORUM)

เวที 2 Best Practice ยุทธศาสตร์การรณรงค์เพื่อความต้องการจำเป็นและพฤติกรรมทางการอ่าน

วันพฤหัสบดีที่ 30 เมษายน และวันศุกร์ที่ 1 พฤษภาคม 2552

1.คุณสายใจ คงทน	10.คุณสมโภชน์ นาคกล่อม
2.คุณทิพย์สุดา ตลับทอง	11.คุณนิวัฒน์ บุญญานุรักษ์
3.คุณคุณฤดี อึ้งทรงธรรม	12.คุณกรรณิการ์ เกิดศรีพันธุ์
4.คุณฐานิต สุขสนาน	13.คุณกุสุมา มุขสวัสดิ์
5.คุณเกษม ศรีน้ำทอง	14.คุณวิวัฒน์ชัย วินิจจะกุล
6.คุณวิเศษ คุณฤทธิพงศ์	15.ดร.อมรา ปฐภิญโญบุรณะ
7.ผศ.นันทิษา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	16. รศ.ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน
8.คุณกาญจนา โคตรชมภู	17.คุณวลัย พลาบตีวัฒน์
9.คุณจวีร์ ศรียทอง	18.อ.ดร.จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร

19.คุณอำนาจพร เขี่ยมพันธ์	26.คุณปาลิดา อูมาวงสกุล
20.คุณสรวงธร นาวาผล	27.คุณเรณิศรี ทองคำ
21.คุณอัศวินทร์ นนทิหทัย	28.คุณจอมขวัญ ขวัญยืน
22.คุณสุดารัตน์ คำมูลใจ	29.คุณนันทนา เจริญภักดี
23.คุณไพลิน นวลนง	30.คุณภัทจารีย์ จันทร์หนู
24.คุณหทัยรัตน์ จิรนนท์ศักดิ์	
25.คุณเพชร สุจโต	

1. สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดตั้งขึ้นตามนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต เพื่อเตรียมประเทศไทยเข้าสู่สังคมฐานความรู้ ให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของโลกปัจจุบันที่มุ่งแสวงหาและจัดการความรู้ เป็นโลกของข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีที่หลากหลาย และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

อุทยานการเรียนรู้ต้นแบบ หรือที่รู้จักกันในชื่อของ “ทีเคพาร์ค” (TK park) เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีบรรยากาศสร้างสรรค์ ทันสมัย สะดวกในการเข้าถึงและใช้บริการ เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ และการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ตลอดชีวิต โดยเปิดโอกาสในการเสริมสร้างปัญญาและทักษะความสามารถของตนเองอย่างสร้างสรรค์ผ่านการศึกษาปฏิบัติให้รู้จริง บนพื้นที่กว่า 3,700 ตารางเมตร ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ชั้น 8 อุทยานการเรียนรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ “ห้องสมุดมีชีวิต” ที่มีความพร้อมด้านเครื่องมือการเรียนรู้และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นศูนย์รวมเชื่อมโยงสื่อและข้อมูลหลากหลายรูปแบบ และทำหน้าที่ส่ง

ต่อหรือกระจายความรู้สู่ผู้รับที่สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เป็นต้นแบบให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีความสนใจได้เข้ามาศึกษาแนวทางนำไปปรับใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพเด็กเยาวชน และชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย

สถานที่ติดต่อ

ผู้อำนวยการ : ดร.ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล

หัวหน้าฝ่ายวิชาการ : คุณวิมลชัย วินิจจะกุล

ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้

ฝ่ายอุทยานการเรียนรู้ต้นแบบและบริการ :

คุณอัศรินทร์ นนทิตภัย

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้

999/9 อาคารสำนักงานเซ็นทรัลเวิลด์ ชั้น 17 ถ.พระราม 1 ปทุมวัน

กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ 0-2264-5963-62 ต่อ 110

โทรสาร 0-2264-5966

www.tkpark.or.th

2. สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้มีภารกิจในการดูแลห้องสมุดของการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย จำนวน 848 แห่งทั่วประเทศไทย แบ่งเป็นห้องสมุดประชาชน 72 แห่ง ห้องสมุดเฉลิมราชกุมารี 76 แห่ง และห้องสมุดประชาชนอำเภอ 699 แห่ง สำนักงานส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ทำหน้าที่ดูแลห้องสมุดเหล่านี้ให้สามารถให้บริการด้านการเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้แก่ผู้ที่เรียนหนังสือทั้งในและนอกระบบ และประชาชนทั่วไป สนับสนุนงบประมาณและดูแลเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นบุคคลในพื้นที่ ให้สามารถจัดการและปรับปรุงพัฒนาให้ห้องสมุดแต่ละแห่งเป็นแหล่งที่ชาวชุมชนใช้เป็นห้องสมุดได้อย่างแท้จริง

สถานที่ติดต่อ

ดร.อมรา ปฐภิญโญบุรณ
สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ
เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2282-9836, 0-2282-9098

3. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสงขลา

ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสงขลา เป็นห้องสมุดภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ เป็นแหล่งให้บริการหนังสือแก่ประชาชน และยังจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กและเยาวชนหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ โครงการหนังสือไปตลาด นิทานได้รู้ไม้ แนวคิดการอ่านคนดั่ง สวนหนังสือ เก็บอักษรใส่สุขา เก็บภาษาใส่กาแฟ มุมเล่มนี้มีรางวัล หนังสือได้รู้ไม้ ฯลฯ

สถานที่ติดต่อ

บรรณารักษ์ : คุณจรี ศรัยทอง
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อ.เมือง จ.สงขลา 90000
โทรศัพท์ 074-312-596, 074-314-505
e-mail : pcas_2005@hotmail.com

4. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นห้องสมุดภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมกรรมการเรียนรู้ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ เป็นห้องสมุดที่ได้รับรางวัลที่ 1 จากประกวดโครงการ TK park Library Award ในปี 2549 มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กและเยาวชน เช่น กิจกรรมชวนฟังชวนอ่านนิทานชนเผ่า กิจกรรมนิทานถ่มมือ มีการจัดห้องสมุดเด็ก บริการอินเทอร์เน็ตสำหรับผู้เข้ามาใช้บริการโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

สถานที่ติดต่อ

คูศูนย์การศึกษา : คุณสุตารัตน์ คำมูลใจ
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่สะเรียง
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่สะเรียง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58110
e-mail : tiktt@windowslive.com

5. ห้องสมุดประชาชนอำเภอคำตากล้า จังหวัดสกลนคร

ห้องสมุดประชาชนอำเภอคำตากล้า เป็นห้องสมุดภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมกรรมการเรียนรู้ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่อำเภอคำตากล้า จังหวัดสกลนคร เป็นแหล่งให้บริการหนังสือแก่ประชาชนทั่วไป และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น กิจกรรมชวนน้องเข้าห้องสมุด กิจกรรมชวนน้องล่องลม กิจกรรมนิทานในสวน กิจกรรมท้อข้าวต้มบ่มธรรมะ เป็นต้น

สถานที่ติดต่อ

บรรณารักษ์ : คุณกาญจนา โคตรชมพู
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอคำตากล้า
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดสกลนคร
โทรศัพท์ : 042-796-110
e-mail : KKOD17@hotmail.com

6. มุลนิธิหนังสือสู่ชนบท

มูลนิธิหนังสือสู่ชนบทเป็นองค์กรเอกชนที่ทำกิจกรรมด้านการกระจายหนังสือสู่ชนบท กิจกรรมในระยะแรก คือ การจัดหาหนังสือดีที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตคนในชนบทเพื่อส่งเข้าไปในพื้นที่ห่างไกล เนื่องจากงบประมาณของทางราชการไม่สามารถจัดหาหนังสือเพื่อใช้ในห้องสมุดประชาชนสำหรับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนได้อย่างเพียงพอ จึงต้องใช้การดำเนินการนอกระบบร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ของสังคมร่วมกันดำเนินงาน กิจกรรมที่มีการดำเนินการอย่างได้ผล และสามารถรวบรวมหนังสือใหม่และหนังสือมือสองได้มาก คือ การทอดผ้าป่าหนังสือ

สถานที่ติดต่อ

คุณวลัย พลาบัติวัฒนา

มูลนิธิหนังสือสู่ชนบท

59/127 อาคารพิบูลย์วัฒนา ถ.พระราม6 พญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0-2271-2788

7. มูลนิธิศึกษาเอเชีย

มูลนิธิศึกษาเอเชียเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรสาธารณกุศล ก่อตั้งอย่างเป็นทางการมาตั้งแต่ พ.ศ.2534 มีเป้าหมายเพื่อการช่วยเหลือคนยากจนและด้อยโอกาส ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โครงการที่มีการดำเนินการ เช่น โครงการให้การศึกษาแก่เด็กยากจนและด้อยโอกาส, กิจกรรมห้องสมุดชุมชน ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 7 แห่งทั้งในกรุงเทพมหานคร จังหวัดเลย จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดพังงา, โครงการ “หนังสือเพื่อเด็กทุกคน” ซึ่งเป็นรณห้องสมุดเคลื่อนที่ งานกล่องหนังสือเวียนในศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการฝึกอบรมต่างๆ ให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสอนเด็กด้อยโอกาส เช่น ครูพี่เลี้ยง บรรณารักษ์ ผู้ดูแลเด็ก ฯลฯ

สถานที่ติดต่อ

ผู้ประสานงานโครงการห้องสมุดชุมชน : คุณดุจฤดี อึ้งทรงธรรม

มูลนิธิศึกษาเอเชีย

100/14-20 เคาะคลองเตย 4 เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์ 0-2249-7567-8, 080-623-8830

โทรสาร 0-2249-0055

8. สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา

สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา เป็นองค์กรที่ดำเนินการส่งเสริมการจัดการความรู้ของเยาวชนในชุมชนท้องถิ่นทั้ง 4 ภาค ส่งเสริมให้องค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่นได้เรียนรู้ด้านการพัฒนาเยาวชน ผลักดันให้เกิดการสร้างกลไกการทำงานร่วมกันขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ชุมชนและเยาวชนในพื้นที่ สนับสนุนให้เกิด “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน” เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

สถานที่ติดต่อ

ผู้อำนวยการ : คุณทรงพล เจตนาวณิชย์

e-mail : songpol_jet@yahoo.com

คุณสมโภชน์ นาคกล่อม

สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)

มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา (LDI)

386/59-60 ถนนรัชดาภิเษก แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2513-8823-4 โทรสาร 0-2513-8824

e-mail : nsompot@yahoo.com

9. สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย

สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย เริ่มต้นจากการรวมตัวของครูสอนภาษาอังกฤษเมื่อประมาณ 30 ปีก่อน เพื่อหาเทคนิควิธีการสอนอ่านให้ได้ผลที่สุด โดยการประสานงานร่วมกันกับสมาคมการอ่านนานาชาติ ปัจจุบันได้ขยายผลมาที่ครูภาษาไทยและครูสาขาอื่นๆ

สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานคือ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการอ่านและส่งเสริมการอ่านทุกระดับ เพื่อส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาการอ่านและการสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการทั้งในประเทศและระหว่างประเทศในกลุ่มนักวิชาการ นักอ่าน นักเขียน และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

สถานที่ติดต่อ

นายกสมาคมฯ : รศ.ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน

สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย

<http://www.thailandreading.com>

e-mail : nwipawin@gmail.com

คุณทิพย์สุดา ตลับทอง e-mail : thipsuda.ta@gmail.com

10. เครือข่ายศูนย์รวมใจพัฒนาเด็กเล็กธนบุรี

เครือข่ายศูนย์รวมใจพัฒนาเด็กเล็กธนบุรี จาก 6 เขต ประกอบด้วย เขตบางกอกน้อย เขตบางพลัด เขตภาษีเจริญ เขตตลิ่งชัน เขตหนองแขม และเขตทวีวัฒนา รวมทั้งสิ้น 20 ศูนย์ มีครูจำนวน 225 คน เด็ก 3,011 คน ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนพิทักษ์ เขตบางกอกน้อย เป็นศูนย์นำร่องในการจูงมือเด็กเข้าสู่โลกหนังสือ เพื่อให้เด็กได้มีหนังสือเป็นเพื่อน และเป็นช่องทางแสวงหาความรู้ ซึ่งมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา มีทักษะทางด้านภาษา โดยทางศูนย์เด็กได้จัดกิจกรรมการเล่านิทาน การอ่านภาษาไทยวันละคำเป็นประจำทุกวัน การใช้ภาษาธรรมชาติให้เด็ก ๆ ได้เกิดจินตนาการจากภาพเป็นตัวหนังสือ ได้เรียนรู้คำศัพท์ จดจำความหมายของคำสั้น ๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการสื่อสารระหว่างบุคคลและเป็นการปูพื้นฐานของการพัฒนาทางอารมณ์-จิตใจ ที่มั่นคงต่อไปในอนาคต

สถานที่ติดต่อ

อาจารย์ใหญ่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน พิทักษ์
ประธานเครือข่ายศูนย์เด็กเล็กรวมใจธนบุรี :
คุณกรรณิการ์ เกิดศรีพันธุ์
โทรศัพท์ 0-2866-1291 โทรศัพท์/โทรสาร 0-2866-1232

11. เครือข่ายรักการอ่านเพื่อพัฒนาชุมชน หมู่บ้านสุขทวีวิลเลจ

เครือข่ายรักการอ่านเพื่อพัฒนาชุมชนเป็นกิจกรรมขององค์กรระดับจุลภาคในชุมชน เกิดขึ้นจากคุณครูฐานิต สมาชิกของหมู่บ้านทวีสุขวิลเลจ เขตทวีวัฒนา ที่เปิดบ้านอ่านหนังสือโดยใช้บ้านของตนเองเป็นศูนย์การเรียนรู้ของเด็ก ๆ ในชุมชน ผ่านกิจกรรมเสริมทักษะด้านภาษา ประกอบด้วย การพูด อ่าน เขียน (ภาษาไทย) โดยมีเป้าหมายเพื่อประสานความสัมพันธ์ ระหว่างเด็ก ครอบครัว และชุมชน ด้วยกิจกรรมทางเลือกที่เป็นประโยชน์ทำให้เด็ก ๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรมเห็นคุณค่าของตนเอง ช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและดึงเด็กออกจากสื่อที่ไม่เหมาะสม

สถานที่ติดต่อ

ฐานิต สุขसनาน (ครูนิต)
271 หมู่ 8 สุขทวีวิลเลจ ต. ศาลาธรรมสพน์ ทวีวัฒนา
กรุงเทพฯ 10170
โทรศัพท์ 0-2888-7241
e-mail : thanit_suksanan@yahoo.com

12. บริษัท ดินาคู จำกัด

ดำเนินรายการ Club-X ซึ่งเป็นรายการสำหรับเยาวชนอายุ 18-25 ปี ออกอากาศสดทางสถานีโทรทัศน์สีช่อง 3 ทุกวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 01.30 - 02.00 น. วัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดีเพื่อพัฒนาเยาวชนในด้านต่างๆ ได้แก่ การดำเนินชีวิต การแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับเรื่องราวต่างๆ การมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้สนใจใฝ่หาความรู้ การพัฒนาความสามารถของตนเองในด้านต่างๆ ในรายการมีการพูดคุยถึงหนังสือและการอ่านระหว่างผู้ดำเนินรายการ กับวิทยากรรับเชิญเชื่อมโยงกับกลุ่มเยาวชนที่ชมรายการ ก่อให้เกิด ชุมชนนักอ่านขึ้นอีกชุมชนหนึ่ง (ออกอากาศตั้งแต่เดือนมกราคม 2550 - มีนาคม 2551) นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมอาสาสมัคร การอ่านเพื่อกลุ่มผู้ด้อยโอกาส อาทิ เด็กตาบอด เด็กหูหนวก เด็กกำพร้า เป็นต้น

สถานที่ติดต่อ

กรรมการผู้จัดการ : คุณอำนวยการ เอี่ยมพันธ์
บริษัท ดินาคู จำกัด
15/217 ซอย ลาดพร้าว 23 ถนนลาดพร้าว แขวงจันทระเกษม เขต
จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ : 0-2541-7720 โทรสาร 0-2541-7862
e-mail : amnpan@gmail.com

13. บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด

นานมีบุ๊คส์ เป็นหนึ่งในองค์กรเอกชนแรกๆ ที่ริเริ่มเรื่องรัก การอ่านในหมู่เยาวชนไทยและจัดโครงการนานมีบุ๊คส์รีดดิ้งคลับอย่างต่อเนื่องตลอดมา จนย่างเข้าปีที่ 9 ในปี 2552 นี้ ด้วยเห็นความสำคัญของการอ่านว่าเป็นรากฐานการพัฒนาคนในชาติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อช่วยฟื้นฟูทักษะด้านการอ่านจับใจความ และการย่อความ ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะเกิดขึ้นในสมองของผู้อ่าน ในขณะที่คิดและวิเคราะห์ เรื่องที่อ่านในแต่ละข้อความ แต่ละประโยค แต่ละบท แต่ละเรื่อง

สถานที่ติดต่อ

ผู้จัดการฝ่ายสื่อสารการตลาด : คุณอรชร ตั้งวงษ์เจริญ
ผู้จัดการฝ่ายการขายส่วนสนับสนุนโรงเรียน :
คุณกุสุมา มุขสวัสดิ์
บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด
อาคาร nanmeebooks house เลขที่ 11 ซ.สุขุมวิท 31 (สวัสดี)
ถ.สุขุมวิท แขวงคลองเตยเหนือเขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
โทรศัพท์ 0-2662-3000 ต่อ 4304 โทรสาร 0-2662-0919

14. กลุ่มสายธารอ่านเขียนเรียนรู้ชีวิต

กลุ่มสายธารอ่านเขียนเรียนรู้ชีวิต เป็นกลุ่มบุคคลที่มีการรวมตัวอย่างไม่เป็นทางการของผู้ที่รักในงานวรรณศิลป์ และร่วมกันทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อการส่งเสริมการอ่านในกลุ่มเด็ก เยาวชน และคนทั่วไป แกนนำของกลุ่มสายธารอ่านเขียนเรียนรู้ชีวิตเป็นครูภาษาไทยของโรงเรียนเสาชิงวิทยา ที่ตั้งของกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการอยู่ที่โรงเรียนเสาชิงวิทยา อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

แกนนำของกลุ่มจัดทำโครงการเยาวชนรักหนังสือมากกว่า 20 ปี เริ่มจากนักเรียนในโรงเรียนที่สอนอยู่ กิจกรรมที่มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง เช่น การเปิดพื้นที่วรรณกรรม ทั้งวรรณกรรมเยาวชน และวรรณกรรมทั่วไป เรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี ฯลฯ เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ที่จะใช้วรรณกรรมในการเรียนรู้ชีวิต สมาชิกเด็กและเยาวชนในกลุ่มได้รับการสนับสนุนให้อ่านหนังสือปีละประมาณ 40 - 50 เล่ม จากการอ่านสู่การเขียน เด็กได้รับการสนับสนุนให้เขียนเรื่องราวของตนเองเป็นเรื่องสั้น นวนิยาย ความเรียง บทกวี แล้วมีการนำรวมเป็นเล่ม

สถานที่ติดต่อ

คุณนิวัฒน์ บุญญานุรักษ์

โรงเรียนเสาชิงวิทยา อ.รัตนพิบูลย์ จ.นครศรีธรรมราช

โทรศัพท์ 087-466-4861, 075-373-458-9

คุณหม่อมหมัดฮาริส กาเหรัมย์ e-mail : Mharis_k@hotmail.com

คุณลัดดา สงกระรินทร์ โทรศัพท์ 083-601-6567

คุณสุจิตวรรณ อายุวัฒน์ โทรศัพท์ 084-307-8090

e-mail : 34@thaimail.com

ผู้เข้าร่วมเวทีสาธารณะเพื่อผลักดัน นโยบายการอ่าน TK Forum ครั้งที่ 3

Best Practice การส่งเสริมให้หนังสือมีคุณภาพ
และราคาที่เหมาะสม และการปกป้องเด็กจากสื่อที่เป็นภัย
และขจัดอุปสรรคต่อการอ่านของเด็ก

วันพฤหัสบดีที่ 21 พฤษภาคม และ 22 พฤษภาคม 2552
ณ ห้องประชุมลิขิต 1 โรงแรมสวนดุสิตเพลส

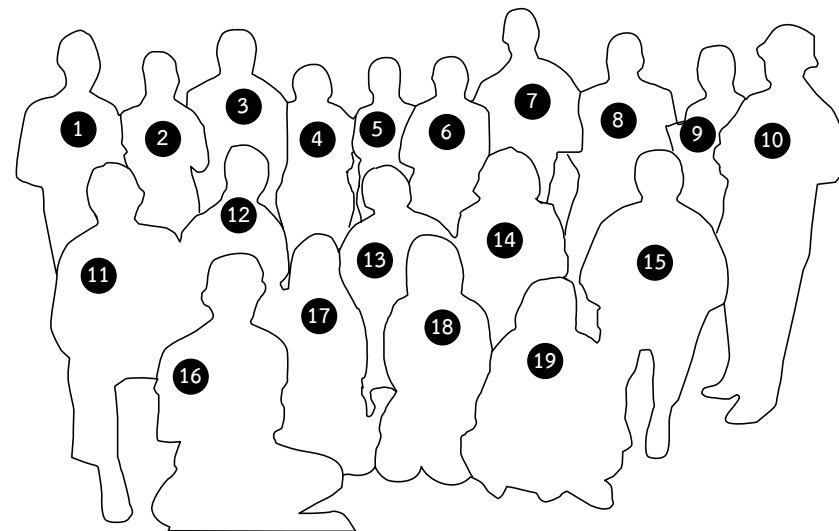
มีเป้าหมายเพื่อนำเสนอองค์กรที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศใน 2
ยุทธศาสตร์ คือ

- การส่งเสริมให้หนังสือมีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม
- การปกป้องเด็กจากสื่อที่เป็นภัยและขจัดอุปสรรคต่อการอ่าน
ของเด็ก

ผู้เข้าร่วมกระบวนการ 20 คน จากองค์กรภาครัฐและเอกชน
รวม 10 แห่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ได้แก่

ร่วมคิด ร่วมสร้าง สังคมรักการอ่าน

TK FORUM
2009

1. คุณสายใจ คงทน
2. คุณชลธิ์ ตะพัง
3. คุณเชษฐา มั่นคง
4. พศ. นัญจิรา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
5. คุณหยาดฝน ธัญโชติกานต์
6. คุณนวภรณ์ ชังบุคดา
7. รศ.เกริก ยूनพันธ์
8. พันจ่าเอกแดงรัตน์ชัย คงสม
9. ดร.คุณหญิง เจริญสุข
10. อาจารย์มานพ ถนนอมศรี
11. คุณวิทยา เจียรพันธ์
12. อ.ดร.จตุรงค์ บุณยรัตนสุนทร
13. คุณชมัยพร แสงกระจ่าง
14. คุณริสรवल อร่ามเจริญ
15. ดร.อุปถัมภ์ สายแสงจันทร์
16. คุณเดชา น้อยมะลิวัลย์
17. คุณวลัยลักษณ์ สมจินดา
18. คุณเพชร คล้ายมณี
19. คุณวิเศษ คุณฤทธิพงษ์

1. แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.)

แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.) เป็นหน่วยงานในเครือข่ายของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบการสร้างสรรค์สื่อและการเผยแพร่สื่อที่มีคุณค่าต่อคุณภาพเยาวชน ครอบครัวและสังคม ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงสื่อสร้างเสริมสุขภาวะผ่านช่องทางเผยแพร่ต่างๆ กิจกรรมของ สสย. คือการสร้างเครือข่ายองค์กร หน่วยงาน สถาบันการศึกษา องค์กรชุมชนหรือคณะบุคคลที่ทำงานด้านสื่อกับเด็ก และสนับสนุนการดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสสย. ที่เน้นการรู้เท่าทันสื่อ การส่งเสริมการผลิตสื่อที่ดี การสร้างศักยภาพเด็กผลิตสื่อ และการรณรงค์การจัดสื่อร้าย เป็นต้น

สถานที่ติดต่อ

ผู้ประสานงานเครือข่าย : คุณเชษฐา มั่นคง

แผนงานสร้างสื่อสุขภาวะเยาวชน (สสย.)

979/62 อาคารเอส เอ็ม ทาวเวอร์ ชั้น 23 ถ.พหลโยธิน

สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0-2298-0669 โทรสาร 0-2298-0671 ต่อ 17

e-mail : childsmmedia@yahoo.com

www.childmedia.net

2. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การคัดเลือกโรงเรียนรักการอ่าน การสำรวจหนังสือในดวงใจนักเรียน จัดทำวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการอ่าน เช่น การศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน การวิจัยการพัฒนารูปแบบเครือข่ายส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนประถมศึกษา และทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพของหนังสือที่จะทำการจัดพิมพ์รวมทั้งสื่อการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ ด้วย

สถานที่ติดต่อ

คุณศุภนิตลา สุขสมัย

พันจ่าเอกแดงรัตน์ชัย คงสม

กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ชั้น 3 อาคารสพฐ. 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0-2288-5730-1 โทรสาร 0-2288-5730

3. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

เป็นสถาบันการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการทำงานวิจัยเพื่อร่วมพัฒนาสังคมในประเด็นต่าง ๆ โดยมีผลงานวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหนังสือและการอ่านหลายหัวเรื่อง ได้แก่ “โครงการวิจัยตลาดหนังสือเด็ก” ของแผนงานสื่อสุขภาวะเยาวชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และดำเนินโครงการ “การศึกษานโยบายส่งเสริมการอ่านของไทย ศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ” ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park) เป็นต้น

สถานที่ติดต่อ

คณบดีคณะบริหารธุรกิจ ที่ปรึกษาคณะวิจัย :

รศ.ดร.อุปถัมภ์ สายแสงจันทร์

หัวหน้าคณะวิจัย : ผศ.ชนะใจ เดชวิทยพร

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

โทรศัพท์ 0-2954-7300-29 ต่อ 209

โทรสาร 0-2954-7350

e-mail : chanajai@dpu.ac.th

4. มูลนิธิรักเด็ก

มูลนิธิรักเด็ก ดำเนินโครงการ นิตยสารเพื่อนเด็กและระบบสื่อสารออนไลน์สำหรับเครือข่ายโรงเรียนเพื่อนเด็กในประเทศไทย Child Friendly Magazine and Online Communication for child-friendly Schools Network (News-UNICEF) เป็นนิตยสารเพื่อสิทธิเด็กและทักษะชีวิตราย 2 เดือน ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับ 8 กลุ่มสาระวิชา โดยมีสมาชิกเป็นเครือข่ายโรงเรียนเพื่อนเด็กทั้งสิ้น 975 โรงเรียน ได้แก่ ภาคเหนือ 9 จังหวัด 294 โรงเรียน ภาคอีสาน 12 จังหวัด 427 โรงเรียน และ ภาคใต้ 10 จังหวัด 254 โรงเรียน

สถานที่ติดต่อ

บรรณาธิการบริหาร : คุณชลธิ์ ตะพัง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : คุณเดชา น้อยมะลิวัน

นิตยสารเพื่อนเด็ก มูลนิธิรักเด็ก

159/26 ถนนสารวิมลลา ถ.เชียงใหม่-ฮอด ต.ป่าแดด

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50100

โทรศัพท์ / โทรสาร 053-201-246

e-mail : parn2545@gmail.com

www.rakdek.or.th

5. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย

ดำเนินงานโดยมีวิสัยทัศน์ในการ มุ่งสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็น “สังคมแห่งการเรียนรู้” เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ให้ทัดเทียมกับนานาชาติ และมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมรักการอ่านในสังคมไทย

สถานที่ติดต่อ

นายกสมาคมฯ : คุณวิมล อร่ามเจริญ
ผู้จัดการสมาคมฯ : คุณพรทิพย์ งามพร้อมพันธุ์
สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย
83/159 ซอยชินเขต 2 ถนนงามวงศ์วาน
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10120
โทรศัพท์ 0-2954-9560-4 โทรสาร 0-2954-9565-6
www.pubat.or.th
e-mail : info@pubat.or.th

6. สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย

สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทยมีภารกิจในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเขียนได้สร้างสรรค์ผลงานของตนเอง และช่วยยกย่องเชิดชูผลงานเหล่านั้นให้ประจักษ์แก่สาธารณชนทั้งในสังคมไทยและในสังคมโลก รวมทั้งเป็นศูนย์กลางให้นักเขียนได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือคุ้มครองและส่งเสริมสวัสดิภาพให้นักเขียนเท่าที่จะสามารถทำได้

“นักเขียนเหมือนดวงดาวในจักรวาล

มีเป็นล้านล้านดวงส่องไสย

ทั้งที่สุกสว่างพราวแสนไกล

และที่ใกล้เพียงแต่แค่เอื้อมมือ

สมาคมฯ เป็นเพียงผู้ชี้ดาว

เพียงโน้มน้าวโน้มนำทำเป็นสื่อ

บางเวลาเปิดสิ่งปกหรือรกรื้อ

เพื่อชี้ว่านี่คือเหล่าดวงดาว

เพื่อชี้ว่าท่านคือหนึ่งดวงดาว”

(ชมัฏกร แสงกระจ่าง)

สถานที่ติดต่อ

นายกสมาคมฯ : คุณชมัฏกร แสงกระจ่าง
สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย
31 ถนนกรุงเทพ - นนท์ 33 บางซื่อ กทม. 10800
โทรศัพท์ 0-2910-9565
e-mail : thaiwriter@yahoo.com

7. สมาคมนักวิจัย

สมาคมนักวิจัยมีภารกิจในการรวบรวมนักวิจัยจากทั่วประเทศ เข้าร่วมดำเนินงานวิจัยตามนโยบายการวิจัยแบบบูรณาการหรือชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ โดยมีสภาวิจัยแห่งชาติเป็นผู้ให้การอุปถัมภ์

สถานที่ติดต่อ

นายกสมาคมฯ : คุณวิทยา เจียรพันธุ์

ดร.คุณุฎี เจริญสุข

สมาคมนักวิจัย ชั้น 2 (ตึกสภาวิจัยแห่งชาติ 2 ชั้น)

196 ถ.พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2942-7522, 0-2579-0787

โทรสาร 0-2579-0801

e-mail ascresearchers@gmail.com

www.ascresearchers.com/

8. สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก

ผลิตหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนโดยเน้นเนื้อหาและภาพที่ส่งเสริมจินตนาการแก่เด็ก โดยมีเรื่องราวที่สอดแทรกสาระและคติไว้อย่างแนบเนียน ภายใต้การดำเนินเรื่องที่สนุกสนาน น่ารื่นรมย์ เพื่อให้เด็กได้ฝึกความคิดผ่านการอ่านและเรียนรู้ที่จะอ่านอย่างมีความสุข ด้วยมุ่งหวังที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์เด็ก ๆ และสังคมให้ดีขึ้น

สถานที่ติดต่อ

บรรณาธิการบริหาร : คุณทศศิริ พูลนวล

บรรณาธิการหนังสือเด็กและเยาวชน

คุณหยาดฝน ธัญโชติกานต์

สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก

416 จรัญสนิทวงศ์ 67 เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์ 0-2881-1734 โทรสาร 0-2424-6280

e-mail : todsiri@yahoo.com

www.ffc.or.th

9. โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรม ไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ดำเนินโครงการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาจิตมิติใหม่แก่เด็กไทย ด้วยนิทานตามแนวพฤติกรรมศาสตร์ “การวิจัยและพัฒนาจิตมิติใหม่ ด้วยนวัตกรรมนิทานที่เพิ่มทุนมนุษย์แก่สังคมไทย” โดยมุ่งหวังที่จะใช้ นิทานเพื่อปลูกฝังจิตลักษณะ 4 ประการให้แก่เด็กไทย ได้แก่ 1) ลักษณะมุ่งอนาคต 2) ลักษณะความเชื่ออำนาจในตน 3) แรงจูงใจใฝ่ ลัทธิ และ 4) เหตุผลเชิงจริยธรรม และเมื่อสิ้นสุดโครงการต่อเนื่อง ในปี 2551-2552 แล้วจะได้นิทานไทยสมัยใหม่ ที่สามารถนำมาใช้ในการ พัฒนาจิตและปรับพฤติกรรมแก่เด็กจำนวน 30-50 เรื่อง เมื่อนำ มารวมกันจะต้องมีความรู้ใหม่ทางด้านจิตพฤติกรรมศาสตร์ในการ พัฒนาเยาวชนไทยด้วยนิทานซึ่งยังไม่เคยมีมาก่อนในประเทศไทย และเมื่อใช้นิทานพัฒนาจิตมิติใหม่เหล่านี้ผสมผสานกับการอบรมเลี้ยง ดูในครอบครัว การปลูกฝังสั่งสอน จากทางโรงเรียนและทางศาสนา จะช่วยสร้างประชาชนไทยรุ่นใหม่ ยุคใหม่ที่จำเป็นต่อการพัฒนา ประชาธิปไตยในภาคประชาชนอย่างแท้จริง

สถานที่ติดต่อ

ผู้อำนวยการ : ศ.ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน
หัวหน้าส่วนจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย :
คุณอมรรัตน์ คุชฎีพร
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน : คุณพัชราภร ตรีเนตร
โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
196 ถนนพหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0-2940-6829

10. กลุ่มเยาวชนปีกกล้าเมืองจันทร์สร้างฝันด้วยสองมือ

กิจกรรมของกลุ่มเยาวชนปีกกล้าเมืองจันทร์ สร้างฝันด้วยสองมือ เป็นการรวมตัวกันของเยาวชนที่ร่วมกันจัดค่ายและกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน การเขียน เพื่อสนับสนุนให้เพื่อนเยาวชนที่เป็นผู้อ่าน สามารถเลือกอ่านงานที่คุณภาพและมีคุณค่ากับตนเอง และเยาวชนที่เป็นนักเขียนสามารถสร้างงานวรรณกรรมที่มีคุณภาพ มีคุณค่า ไม่กลายเป็นวรรณกรรมกระแสหรือวรรณกรรมขยะที่ส่งผลเสียต่อผู้อ่าน

สถานที่ติดต่อ

ผู้ประสานงาน : คุณวลัยลักษณ์ สมจินดา
หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมและนันทนาการ : คุณเพชร คล้ายมณี
กลุ่มเยาวชนปีกกล้าเมืองจันทร์สร้างฝันด้วยสองมือ
เลขที่ 84 ถนนเบญจมาชุกสิศ ต.วัดใหม่ อ.เมือง
จ.จันทบุรี 22000
Wings-of-brave.his.com
e-mail : Wing-of-brave@hotmail.com

11. รองศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็กมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นอกเหนือจากบทบาทคุณครูแล้ว ยังเป็นนักวาดภาพประกอบและคนทำหนังสือสำหรับเด็ก เจ้าของผลงานหนังสือภาพจำนวนมาก เช่น บอลูน, กระจุกกระจิกกระต๊อกระแต๊ก, กระจ่างน้อยหน่แม่ เป็นต้น ได้รับรางวัลจากการประกวดภาพวาดประกอบหนังสือสำหรับเด็ก หรือ Noma Concours ของประเทศญี่ปุ่นถึง 2 ครั้ง คือในปี พ.ศ.2525 จากหนังสือเรื่อง “ชาวนาไทย” ซึ่งโดดเด่นด้วยรูปที่ “เหมือนเด็ก ๆ วาด” และในปี พ.ศ.2533 จากหนังสือ “เด็กหญิงสัมผัสกับจักรยานมหัศจรรย์” และยังได้รับรางวัลจากงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติอีกหลายเล่ม อาทิ ช้างน้อยแสนชน, พบกันสวัสดิ์, เอ๊ะ! หางของใคร เป็นต้น นอกจากงานเขียนที่มีคุณภาพแล้ว อ.เกริกยังเปิด “พิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นเกริกยุ้นพันธ์” ซึ่งเป็นที่รวบรวมของเล่นหายากในประเทศไทยไว้อีกด้วย สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.milliontoymuseum.com

สถานที่ติดต่อ

รองศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์
สาขาวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็ก ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสาร
สนเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110
โทรสาร 0-2276-6588
e-mail : krirk@swu.ac.th

12. อาจารย์มานพ ถนอมศรี

นักเขียนมืออาชีพที่สร้างสรรค์ผลงานไว้มากมาย ทั้งเรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี เรื่องสำหรับเด็ก ฯลฯ ในขณะที่ยังไม่ทิ้งจิตวิญญาณของความเป็นครูด้วยการรับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษและวิทยากรของกระทรวงศึกษาธิการและมหาวิทยาลัยต่างๆ นอกจากนี้อาจารย์ยังได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ เป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาวรรณศิลป์ ประจำปี พ.ศ.2539 จากสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้รับรางวัลเรื่องสั้นดีเด่น รางวัลอนุสรณ์ ว.ถน ประมวลมารค ได้รับรางวัลจากการประกวดหนังสือของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ประเภทหนังสือสารคดี และหนังสือสำหรับเด็กอีกหลายปี

สถานที่ติดต่อ

อาจารย์มานพ ถนอมศรี
375 ถ.ลาดพร้าว 87 แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง
กรุงเทพฯ 10310
โทรศัพท์ 0-2539-3394 โทรสาร 0-2539-3394
e-mail : Manop_writer@hotmail.com

ผู้ประสานงานการจัดงาน TK Forum ครั้งที่ 1-3

we are happy

209/265 ม.บุศรินทร์ ถ.บ้านกล้วย-ไทรน้อย

ต.พิมลราช อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี 11110

โทร.02-923-2360 โทร/โทรสาร. 02-923-5659

www.wearehappy.in.th

www.bookandreading.com

e-mail : mailto@wearehappy.in.th

คณะวิทยากรกระบวนการ

1. อ.ดร.จตุรงค์ บุณยรัตนสุนทร
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม
มหาวิทยาลัยหัวเฉียว
2. ผศ.นงุฎฐิชา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม
มหาวิทยาลัยหัวเฉียว
3. คุณวิเศษ คุณฤทธิพงศ์ มูลนิธิกองทุนไทย

